

PSALTERIUM STRIGONIENSE III
Liber tonarius

MONUMENTA RITUALIA HUNGARICA

SERIES PRACTICA

Tomus III

Seriem redigit

Blasius Déri

Universitas de Rolando Eötvös nominata

Facultas Artium

Institutum Antiquitatis

Cathedra Litterarum Latinarum

[http:// latin.elte.hu/mrh](http://latin.elte.hu/mrh)

MONUMENTA RITUALIA HUNGARICA
Series Practica III

PSALTERIUM STRIGONIENSE
III
Liber tonarius

ESZTERGOMI ZSOLTÁROSKÖNYV
III
Tonárius

Argumentum

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar
Latin Tanszék

BUDAPEST 2014

Készült az OTKA K 109058 (A nyugati liturgia változatainak kutatása. Szövegkiadás, történeti-összehasonlító elemzés, módszertan) programjának keretében és PUB-I 111113 (A középkori magyar zsolozsma pszaltériumának kétnyelvű, kottázott, gyakorlati használatra szánt kiadása) projektjének anyagi támogatásával.

OTKA

Magyarázatok, kiadás
FÖLDVÁRY MIKLÓS ISTVÁN

Kottagrafika
CSONKA SZABINA BABETT

Szakértő
PAPP ÁGNES

Lektorálta
DÉRI BALÁZS

ISSN 2060-6796
ISBN 978-963-446-736-6 Ö
ISBN 978-963-446-739-7

© Argumentum Publishing House, 2014
© Földváry Miklós István, Csonka Szabina Babett,
Papp Ágnes, 2014

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or translated in any form, by print, photoprint, microfilm, microfiche, digital copy or any other means without written permission from the publisher.

PRINTED IN HUNGARY

ESZTERGOMI RECITÁCIÓS TÓNUSOK

Források

Az esztergomi zsolozsma recitációs tónusaira vonatkozólag csak közvetett és részleges forrásanyaggal rendelkezünk, egyes tónusokról pedig egyáltalán nem maradt fenn hangjelzett emlék. Zene- és liturgiátörténetileg tökéletesen helytálló következtetések ezért nem vonhatók le, legfőljebb valószínűsíthetők, de ebben az esetben is szükség van az összes hazai forrás szakszerű összevetésén túl a közép-európai párhuzamok széles körének vizsgálatára. A gyakorlatot azonban perdöntő adatok híján is megalapozhatja a legjobb és legjellegzetesebb források következetes és adaptív alapulvétele.

Két legfőbb ilyen forrásunk a czeŕstochowai (Archiwum Paulinów R. 583 [olim: I-215] 133^r–137^r) pálos kantuále a XVI. századból, amely az egyszerűbb és az ünnepélyesebb zoltártónusokat is tartalmazza, valamint a szintén pálos újhelyi processzionále (Budapest, Országos Széchényi Könyvtár Oct. lat. 794 34^r–44^r) 1644-ből a zoltárok mellett még az olvasmányok, a kapitulum, a verzikusok és a könyörgések tónusaival. E viszonylag kései és csak közvetve esztergomi dallamok hitelességét a középkori magyar hagyományra vonatkozóan kiegészítő adatokkal összevetve ítélni lehet meg.

Azokat a tónusokat, amelyeket írott emlékek alapján nem tudunk rekonstruálni, a gregorián ének „római”, azaz a XX. században főként a solesmes-i iskola működése nyomán összeállított szerkönyveiből vesszük át. Ilyenek a zsolozsma bevezető versei, az abszolúciók, az áldások, a précesz, a Benedicamus stb., de –jóllehet az újhelyi processzionále is ad egy-egy változatot– hasznosnak láttuk közölni a kapitulumok, verzikusok és orációk ma közismert tónusát is.

E néhány tónus átvételénél fontosabb, hogy a solesmes-i kiadványokból merítjük azokat az elveket, amelyeknek segítségével a magyar forrásanyag dallamait a tényleges szövegekre alkalmazzuk. Ezek az elvek bizonyos esetekben ugyan nem felelnek meg a középkori forrásokból kiolvasható gyakorlatnak, de nagyobb fokú egységességük, következetességük miatt, és mert szöveg és dallam viszonyának újkori érzékeléséhez közelebb állnak, követésre érdemesek.

Alapfogalmak

Hangnemek

T ó n u s | A gregorián ének tételei a későbbi európai zene dúr–moll skáláitól részben eltérő szemléletű hangnemi rendszerbe illeszkednek. A hangnem eredetileg meghatározott zenei formulakészletet is takar, de formulakészlet és hangnem viszonya nem minden gregorián műfajban és nem minden korban egyformán szoros. E hangnemeket nevezzük tónusoknak vagy módusoknak. Ezek alkották alapját a többszólamú zene modális vagy egyházi hangneleinek (dór, fríg, líd, mixolid stb.) is. A gregorián ének nyolc ilyen hangnemet használ. Sorozatuk a zoltározásnál kibővül a rendszerbe nem teljesen illeszkedő ún. *tonus peregrinus*-szal és *irregularis*-szal.

Finális | A tónusok alaphangja, újkori kifejezéssel tonikája a finális. Az adott tónushoz tartozó dallamok ezen a hangon végződnek, a tónus részben ennek alapján azonosítható. (Megjegyzés: a zsoltártónusok záróformulája, a differencia [ld. alább] viszont nem mindig a finálison zár.) A gregorián ének négy finálist használ: a *d*, *e*, *f* és *g* hangokat. A nyolc tónus kettesével ezekhez rendelődik, azaz *d* az 1–2., *e* a 3–4., *f* az 5–6. és *g* a 7–8. tónus finálisa. A finálisok a gyakorlatra nézve nem jelölnek abszolút hangmagasságot: a mély járású 2. tónust följebb (pl. terccel), a magas járásúakat lejjebb (pl. a 3-at, az 5-et és a 8-at terccel, a 7-et kvarttal) szokás transzponálni.

Túba | A finálistól különböző, ahhoz képest magasabb hang a recitálóhang, a túba vagy ténor, amely az újkori terminológia dominánsának felel meg. Az adott tónushoz tartozó tételeknek ez képezi mintegy dallami tengelyét, a dallam ezen állapodik meg vagy ezt járja körül, a recitációs tónusoknak pedig ez a tartott, a szöveg nagy részét hordozó hangja. A finális és a túba által közrefogott hangköz jellemző a tónusra: a páratlan számú tónusoknál ez rendszerint nagyobb, a párosaknál kisebb. A finális és a túba közti távolság egyszersmind jellemző a tónus dallamneveire, hangterjedelmére, „járására”. Ennek alapján különböztetünk meg az azonos finálishoz tartozó tónusok között autentikus és plagális változatokat. Az autentikus tónusok a páratlan számúak, a plagális tónusok a páros számúak. Az autentikus hangnemek a finális fölötti hangkészletet használják, míg a plagálisak inkább körüljárják a finálist (általában kvart hangterjedelemben). Összességében tehát egyegy dallam tónusát a finális, a túba és a hangkészlet teszi fölismerhetővé. A tónusok e szempontból így összegezhetőek:

1.	d	(a)	autentikus	dór
2.	d	(f)	plagális	hipodór
3.	e	(c)	autentikus	fríg
4.	e	(a)	plagális	hipofríg
5.	f	(c)	autentikus	líd
6.	f	(a)	plagális	hipolíd
7.	g	(d)	autentikus	mixolíd
8.	g	(c)	plagális	hipomixolíd

A recitáció elemei

A recitációs tónus mint dallamváz fölépítését a szöveg természetes, nem elsősorban nyelvtani, hanem inkább fonetikus-ritmikai tagolása határozza meg. A recitáció egysége prózai vagy annak tekintett szövegeknél a mondat, zsoltároknál és kantikumoknál a zsoltárvers. A zsoltárvers hagyományosan két tagra, azaz félversre bomlik. A két tagot a liturgikus könyvekben * (*asteriscus*) jel választja el egymástól. Ha a zsoltárvers hosszú, az első tagot további két tagra lehet bontani. E két tag határát az újkori szokás szerint † jelzi. (A versbeosztás és a két vagy három tagra való fölosztás nem mindig felel meg a héber zsoltár hangsúlyszámláló metrikai felépítésének.) Az egységeket elsősorban a túbán énekeltük, az alegység végét és bizonyos helyzetekben az elejét viszont sajátos, a tónusra jellemző dallami formulák különböztetik meg. Voltaképpen ezek határozzák meg a recitációs tónus jellegét, és ezekben mutatkoznak meg az adott tónushoz tartozó történelmi változatok is.

In í c i u m | A recitáció egységeit jellegzetes, általában fölfelé ívelő dallamformulával kezdjük: ez az incíum, amely a túbát készíti elő, többnyire mintegy arra vezet föl. Nem elmaradhatatlan része a tónusoknak: néhány recitatív műfajban eleve a túbán kezdődik a recitáció. Zsoltározáskor csak a zoltár legelső félverse kap incíumot; az evangéliumi kantikumok (és egyes hagyományokban az Atanáz-hitvallás) ünnepélyesebb tónusaiban viszont minden zoltárvers első félverse incíummal indul. Az esztergomi és pálos zoltártónusokban az incíum – a *tonus peregrinus*-t kivéve – mindig alulról közelíti meg a túbát, és az első két szótagra terjed ki. Az incíum a 2. tónusban a finalis alatt, a 4–6. és a 8. tónusban a finalison, az 1., a 3. és a 7. tónusban afölött indul. Ha a zoltár első félverse túl rövid, vagy az antifóna intonálása megegyezett a zoltár kezdetével, az incíum elmarad. Erre utal a félvers előtti (!) jelzés, illetve a zoltárnak az antifónáival azonos szavai után elhelyezett, piros †.

M á s o d i n í c i u m | A recitációs egység második tagja, azaz zoltároknál és kantikumoknál a második félvers általában magán a túbán kezdődik. Egyes tónusokra, illetve egyes hagyományokra mégis jellemző, hogy ezeket egy második, általában rövidebb másodincíum vezeti be. Az esztergomi dallamok esetében a másodincíum csak az 1. és a 6. zoltártónusra, illetve az evangéliumi kantikumok ünnepélyesebb tónusaira jellemző. A másodincíum a második félvers első szótagját indítja egy vagy két hanggal a túba alatt. Elmaradására ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint az incíuméra.

F l e x a | Ha az első tagot hosszúsága miatt két szakaszra bontjuk, akkor közülük az első végén, azaz a † előtt a dallam lelép a túbáról. Ez a lelépés mindig az utolsó hangsúlyos szótag utáni egy vagy két hangot érinti. Ezt a lehajlást nevezzük flexának. Egyes tónusok (pl. a prefációkéi) ismerik a másodflexa fogalmát is, a zsolozsma zoltározásában azonban nem találkozunk ilyenrel.

M e d i á c i ó | A recitációs egység első tagjának vége a *-gal jelölt mediáció vagy *metrum*. A mediációs formula több hangra kiterjed és jellemző a tónusra, de gyakran előfordul, hogy két különböző tónus azonos mediációt használ (Ujabb, magyar szövegekhez szánt tónusainkban viszont kifejezett tendencia a hasonló mediációk szándékos elváltoztatása annak érdekében, hogy a tónus már az első félvers után egyértelműen azonosítható legyen). Ha a félvers kevesebb szótagból áll, mint ahány hangból (vagy hangcsoportból) a mediáció állna, a formula utolsó hangjai közül, visszafelé haladva éneklünk annyit, ahány szótagból a félvers áll. Kivételt képez a *Magnificat* intonálása, amelyet mediáció nélkül, csak incíummal végzünk.

T e r m i n á c i ó | A recitációs egység befejezése a termináció (*punctum*). Az incíum, a flexa és a mediáció egy-egy tónusban mindig ugyanaz, de a termináció formulája a zoltározásnál többféle lehet. E formulákat nevezzük *differenciáknak*. A differenciák bősége tónusonként és hagyományonként erősen eltér, elméletileg az antifóna kezdőhangjához és incipitjének dallamához igazodik. A liturgikus könyvek rendszerint az antifóna után, az „euouae” (*saeculorum amen*) betűk fölé írva adják meg őket. A differenciákat a tónus száma és a differencia utolsó hangja alapján jelöljük. Ha több azonos tónusú differencia ugyanazon a hangon végződik, arab számokkal különböztetjük meg őket, de egy-egy dallamvonal szillabikus és hajlításos változatait egyazon szám alá soroljuk PAPP Ágnes rendszerezése szerint, ld. DOBSZAY – SZENDREI: *Antiphonen* I. 117–122* Bärenreiter, Kassel – Basel etc. 1999. (MMMÆ V.). A szövegre való alkalmazás szempontjából (ld. alább) az egy tónushoz tartozó differenciák ugyanúgy viselkednek. Ha a második félvers szótagszáma kisebb, mint amennyit a differencia igényelne, a mediációnál írtak érvényesülnek.

Szövegre alkalmazás

A recitációs tónusok szövegre alkalmazásakor két elv érvényesül. A dallam egyrészt – főleg a túbáról fölfelé ellépő formuláknál – bizonyos mértékig alkalmazkodik a szöveg hangsúlyviszonyaihoz (akcentusos kadenciák), másrészt az egyes formulák „gépiesen”, azaz egységnyi számú hangot (hangcsoportot) a megfelelő számú szótagra alkalmazva lépnek kölcsönhatásba a szöveggel (kurzív kadenciák). Ez igaz mind a mediációs, mind a terminációs formulákra. A formulák egy-egy szótagra eső hangjai nem vonhatók össze és nem bonthatók föl, azaz a két-három hangból álló (hajlításos) hangcsoportok is egy hangnak minősülnek recitációs értelemben. A prozódiai mozgáster nem nagy, hiszen a latin szövegekben a hangsúly mindig a szó vége előtti második (*pænultima*) vagy harmadik (*antepænultima*) szótagon van. A szóhangsúlyt a liturgikus kiadványok a kettőnél több szótagú szavakon éles ékezzel jelölik. A kétszótagú szavakon nincs hangsúlyjel, mert ezek természetzerűen a szó elejét hangsúlyozzák. Az egyszótagú szavak a latinban vagy hangsúlyosak vagy (pl. az ún. partikulák) hangsúlytalanok, de a recitációban egyformán hangsúlytalanoknak számítanak. A középkori recitációban szokás volt külön dallami formulát fönn tartani arra az esetre, ha a szakasz ilyen egyszótagú szóra végződik (*monosyllaba*), sőt tudós hajlamú tonáriusok ugyanígy kezelték a héber eredetű, ezért többségükben eredetileg véghangsúlyos szavakra végződő szakaszokat is (*Hebraica dictio*). A solesmes-i kiadványok azonban a zoltároknál eltekintettek ettől, és az egyszótagú szavakat hangsúly szempontjából mintegy összevonták a megelőző szóval. Ezt a gyakorlatot az esztergomi tónusok fölújításakor is átvesszük. A hangsúlyhoz való alkalmazkodás nem jelent többet, mint hogy a formula egyes hangjait megkettőzzük vagy elővételezzük, ritkábban vendéghangot iktatunk be. Hangot háromszorozni vagy négyszerezni a solesmes-i kiadványok elvei szerint nem lehet, habár ez a középkorban nem volt ismeretlen jelenség. Ha tehát két, a dallamot érintő hangsúly között több mint két szótagnyi távolság van, a formulát a hangsúlyokra való tekintet nélkül, kurzív kadenciaként illesztjük a szövegre. Ennek következtében az egyes formulák hangsúly szempontjából mindössze négy lehetőséget ismernek: a 2+2, 2+3, 3+2 és 3+3 szótagos végződéseket.

H a n g s ú l y | Hangsúlynak (*accentus*) nevezzük a formulák azon hangjait, amelyek lehetőség szerint a szöveg hangsúlyos szótagjára esnek. Egy-egy mediációs vagy terminációs formula legalább egy, legfőljebb két hangsúlyhangot tartalmaz. (Az incíriumok csak ritkán és választható jelleggel, pl. a kantikumoknál alkalmazkodnak a hangsúlyviszonyokhoz.) A hangsúlyos szótagokat a XX–XXI. századi liturgikus könyvek félkövér szedéssel emelik ki. A hangsúly után egy vagy két további szótag következhet a szakasz vége vagy a következő hangsúly előtt. Ha a hangsúly után két szótag van és a hangsúly dallamhangja megismétlődik a rá következő szótagban vagy elővételezi azt, a félkövér szedés kiterjed a hangsúlyt követő szótagra is. Ha ugyanez a hang már a záróhang magasságát elővételezi vagy mindkettőtől különbözik, a szedésben nem különböztetjük meg. Az egyes tónusokhoz tartozó recitációs formulákra jellemző, hogy a mediációnál, illetve a terminációnál hány hangsúlyt vesznek figyelembe. Mint jeleztük, e tekintetben egyazon tónus különböző differenciái hasonlóan viselkednek. Esztergomban a mediációnál egyhangsúlyos a 2., a 4–5. és a 8., kéthangsúlyos az 1., 3. és a 6–7. tónus. A terminációnál egyhangsúlyos az 1–4., a 6. és a 8., kéthangsúlyos az 5. és a 7. tónus. A kantikumtónusok mediációi az 5. kivételével kéthangsúlyosak.

Á l h a n g s ú l y | Ha a hangsúlyos szótag a szakasz végét vagy a rá következő hangsúlyt több mint három szótaggal előzi meg, a latin hangsúlyviszonyoktól eltekinthünk, és a szakasz vége vagy a következő hangsúly előtti második szótagon képezzük „álhangsúlyt”.

M e g e l ő z ő s z ó t a g | Azokat a szótagokat, amelyeknek dallama már a mediációs vagy a terminációs formulához tartozik, vagyis elmozdul a túbáról, de hangsúlyhoz nem kötődnek, megelőző szótagnak (*syllaba antecedens*) nevezzük. Ezek száma a hangsúly előtt 0-tól 3-ig terjedhet, kurzív szedéssel szokás őket megkülönböztetni. Ahogy a hangsúlyok száma, úgy a megelőző szótagoké is jellemző az egyes zsolttártónusokra, habár itt lehet eltérés egyes differenciák között. Esztergomban a mediációnál nem használ ilyen szótagot az 1–3. és a 6–8. tónus, kettőt használ a 4–5. tónus. A legelterjedtebb terminációknál nem használ ilyen hangot a 2., az 5. és a 7. tónus, egyet használ a 3. tónus, kettőt az 1., a 6. és a 8. tónus, hármat a 4. tónus.

S e g é d h a n g | Az eddigiekből következik, hogy a szöveg hangsúlyviszonyaihoz való alkalmazkodás megkívánhatja, hogy a hangsúly után legföljebb még egy segédhangot beiktassunk. A segédhang a hangsúlyra eső hangot, illetve (hajlítás esetén) a hangsúlyra eső hangcsoport utolsó hangját ismétli meg, máskor a hangsúlyhoz kötődő hajlításos formula első hangját vagy a szakasz záróhangját elővételezi. Ezt a hangot egyes kiadványok tónustáblázata üres hanggal jelöli, mi kisebb méretű hangjeggyel utalunk rá. A hangsúlyos formulát és annak segédhanggal elővételezett változatát a kotta fölött TM jellel kötjük össze.

V e n d é g h a n g | A középkori, így az esztergomi recitációs tónusok némelyikénél is előfordul, hogy ha a hangsúly után két hangsúlytalan szótagnak marad hely, akkor nem megkettőzzük ugyanazt a hangot vagy elővételezzük a következőt, hanem egy további, átmenő dallamhangot illesztünk be, amely viszont eltűnik, ha csak egy szótagnyi hely áll rendelkezésre a hangsúly után. A segédhangoknak ezt a sajátos esetét vendéghangnak nevezzük. Ilyen található az esztergomi 4. és 5. tónus mediációjában, illetve az 5. tónus és a *tonus peregrinus* terminációjában.

Az alábbi táblázatban a tónusokhoz minden esztergomi differenciát megadunk, de a példatárban csak a hétközi zsolttáranyagban szereplő differenciákat tüntetjük föl. Ezek alapján a többi differencia használatának logikájára is következtetni lehet. A hangsúlyt a kotta fölött ékezettel jelöljük, a segéd- és vendéghangokat kis kottafejjel. A tónus alatt föltüntetjük a hangsúlyoknak és megelőző szótagoknak az adott tónusra jellemző számát. A tónustáblázatot követő példatárban azt mutatjuk be, hogy az egyes mediációs és terminációs formulák hogyan viselkednek, ha a hangsúlyhang után egy vagy két szótag következik. A példatárban nem térünk ki külön az iníciúmkra és a megelőző szótagokra, mert azok a hangsúlyviszonyoktól függetlenül alakulnak.

Ünnepélyes tónusok

Sajátosan vannak kidolgozva, és egy-egy dallamhagyományra kiváltképp jellemzők az evangéliumi kantikumok dallamai. Mivel ezeket kevés számú szövegre alkalmazták, nem annyira recitációs tónusként, hanem inkább egyedi dallamként hatottak. Logiká-

jük megfelel a zoltártónusokénak, de általában díszítettebbek, több szótagra kiterjedő formulákkal, több iníciummal, nagyobb hajlításokkal élnek.

A *Magnificat* kezdő félverse sajátosan viselkedik: négy szótagját rendszerint nem a mediáció, hanem az iníciom hangjaira énekeljük. Mivel a *tonus peregrinus* a zsolozsmában kizárólag a 113. zoltárhoz kötődik, nincs ünnepélyes változata (Esztergomban nem is használták, csak pálos forrásokból és a magyar néphagyományból adatolt). Az ünnepélyes tónusoknak nincs flexája, terminációjuk pedig nem különbözik a zoltártónusokétól, ezért csak mediációval, a másodiníciummal bezárólag közöljük őket.

További tónusok

A zoltárok és a kantikumok tónusai után tüntetjük föl a matutinum olvasmányai, valamint a prima (és a kuriális kompletórium) keretében használatos *lectio brevis* tónusát. A dallam egyhangsúlyos flexája és mediációja gyakorlatilag egyenértékű: a recitációs egység (mondat) tagolásainál felváltva alkalmazzuk őket. A mondat kezdetét követő első formula mindenképpen a flexa kell, hogy legyen, de nincs jelentősége annak, hogy a kettő közül melyik formula előzi meg közvetlenül a terminációt. Az utolsó tagmondat eltérő formulával végződik attól függően, hogy kijelentő avagy kérdő modalitású. Az előbbi kéthangsúlyos, az utóbbi hangsúlyát három megelőző szótag készíti elő.

A verzikulus dallama csak az utolsó szótagon mozdul el a túbáról, egyszerűsége miatt nem is illeszthető a több tagból álló recitációs tónusok rendszerébe. Valószínű, hogy a kishórák verzikulusait Esztergomban, illetve a pálosoknál is egyszerű, az utolsó hangsúlyhang után lelépő kisterces zárlattal énekeltek.

A könyörgésnél a bevezető dialógus (*Dominus vobiscum/Domine exaudi ...*, *Et cum spiritu tuo/Et clamor meus ...*, *Oremus*) és természetesen az *Amen* hangsúlyhangja előtt nincsenek megelőző szótagok. Mind a mediáció, mind a termináció egyhangsúlyos, két megelőző szótaggal. Az előbbi a szöveg minden tagolásánál megismétlődhet, az utóbbi a könyörgés saját szövegét, illetve konklúzióját (*Per Dominum ...*) zárja le.

Alkalmazás

A tónusok normatív alakjának megállapításakor néhány esetben eltértünk a pálos kéziratoktól. Az eredetik kötetünkben a „Fontes” (Források) fejezetben ellenőrizhetők. A dallamok időnkénti módosítását a következők indokolták: (1) Az eredetik nem egységesek, választanunk kellett több egyenértékű megoldás közül. (2) Az eredetik hiányosak, az adatot pótolnunk kellett. (3) A pálos források rendhagyóan viselkednek a közép-európai környezethez, és – amennyire például introitus-verzuszokból, verzusos antifónákból, a népi emlékezetből következtetni lehet – a vélhető esztergomi gyakorlathoz képest. (4) Rendszerszerűsége törekedtünk az egyszerű és ünnepélyes tónusok elkülönítésekor, az iníciomok, segéd- és vendéghangok használatában, a hangsúlykezelésnél. (5) Tekintetbe vettük a XXI. században is közismert tónusok analógiáit és azt a több mint évtizedes gyakorlatot, amelyet az esztergomi tónusok föllevenítésében szerezünk.

TONI PSALMORUM

I.

Tonus

Musical notation for the Tonus (scale) in G major, marked with 'TM'. The scale is written on a single treble clef staff with a key signature of one sharp (F#). The notes are G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The notation includes a fermata over the final G4 and three bar lines. Below the staff are five vertical lines with dots, likely indicating a specific instrument or voice part.

1a1

Musical notation for 1a1, first variation of the Tonus. It shows the first six notes of the scale: G4, A4, B4, C5, B4, A4.

1a1

Musical notation for 1a1, second variation of the Tonus. It shows the first six notes of the scale with a fermata over the final A4.

1a1

Musical notation for 1a1, third variation of the Tonus. It shows the first six notes of the scale with a fermata over the final A4 and a vertical line under the final note.

1a2

Musical notation for 1a2, first variation of the Tonus. It shows the first six notes of the scale with a fermata over the final A4 and a vertical line under the final note.

1a2

Musical notation for 1a2, second variation of the Tonus. It shows the first six notes of the scale with a fermata over the final A4 and vertical lines under the final two notes.

1a2

Musical notation for 1a2, third variation of the Tonus. It shows the first six notes of the scale with a fermata over the final A4 and vertical lines under the final three notes.

1a3

Musical notation for 1a3, first variation of the Tonus. It shows the first six notes of the scale with a fermata over the final A4 and vertical lines under the final three notes.

1a3

Musical notation for 1a3, second variation of the Tonus. It shows the first six notes of the scale with a fermata over the final A4 and vertical lines under the final four notes.

1g1

Musical notation for 1g1, first variation of the Tonus. It shows the first six notes of the scale with a fermata over the final A4 and a vertical line under the final note.

1g1

Musical notation for 1g1, second variation of the Tonus. It shows the first six notes of the scale with a fermata over the final A4 and vertical lines under the final three notes.

1g2

,

1g2

,

1g2

1g3

1f2

1d1

1d1

1d1

1d2

1d2

1d2

1d2

Mediatio duplici constans accentu.

(Sed ultimo accentui additur superveniens anticipata, cum acuta habetur antepænultima.)

Terminationes unico constantes accentu duabusque syllabis antecedentibus.

II.

Tonus 2d

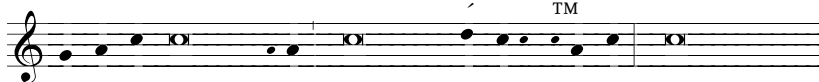

Mediatio unico constans accentu.

Terminatio unico constans accentu.

III.

Tonus

3c

3c-a

3c-a

3b

3a1

3a2

3g1

3f

Mediatio duplici constans accentu.

(Sed ultimo accentui additur superveniens anticipata, cum acuta habetur antepænultima.)

Terminationes unico constantes accentu unaque syllaba antecedente.

IV.

Tonus

4a

4g1

4f

4f

4e

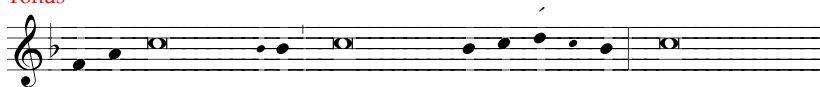
4d

*Mediatio unico constans accentu duabusque syllabis antecedentibus.
Terminatio unico constans accentu tribusque syllabis antecedentibus.*

V.

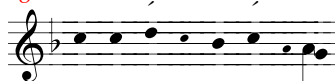
Tonus

5a

5g

*Mediatio unico constans accentu duabusque syllabis antecedentibus.
Terminatio duplici constans accentu.*

VI.

Tonus

6f

6f (b)

Mediatio duplici constans accentu.

(Sed ultimo accentui additur superveniens anticipata, cum acuta habetur antepænultima.)

Terminatio unico constans accentu duabusque syllabis antecedentibus.

VII.

Tonus

7d1

7d2

7d4

7c1

7c2

7c3

7b

7a

Mediatio duplici constans accentu.

Terminationes duplici constantes accentu.

VIII.

Tonus

8c1

8c3

8a

8g1

8g2

Mediatio unico constans accentu.

*Terminationes unico constantes accentu
duabusque syllabis antecedentibus.*

T. p.

Tonus peregrinus

Mediatio duplici constans accentu.

Terminatio duplici constans accentu.

TONI SOLLEMNES

I.

Tonus 1

Mediatio duplici constans accentu.

(Sed ultimo accentui additur superveniens anticipata, cum acuta habetur antepænultima.)

II.

Tonus 2

Mediatio duplici constans accentu unaque syllaba antecedente.

III.

Tonus 3

Mediatio duplici constans accentu.

(Sed ultimo accentui additur superveniens anticipata, cum acuta habetur antepænultima.)

IV.

Tonus 4

⋮
⋮
⋮

Mediatio duplici constans accentu unaque syllaba antecedente.

V.

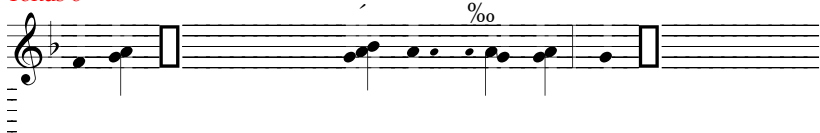
Tonus 5

Mediatio unico constans accentu duabusque syllabis antecedentibus.

VI.

Tonus 6

Mediatio duplici constans accentu.

(Sed ultimo accentui additur superveniens anticipata, cum acuta habetur antepænultima.)

VII.

Tonus 7

Mediatio duplici constans accentu.

(Sed ultimo accentui additur superveniens anticipata, cum acuta habetur antepænultima.)

VIII.

Tonus 8

Mediatio duplici constans accentu unaque syllaba antecedente.

TONUS LECTIONIS

Indicationis

Flexa et mediatio unico constantes accentu. Terminatio duplici constans accentu.

Interrogationis

Terminatio unico constans accentu tribusque syllabis antecedentibus.

TONUS VERSICULI

Terminatio sine accentu.

EXEMPLA

Tonus I. simplex

Mediationes

2+2

bene - dí - cat no - bis

Musical notation for the first mediation in Tonus I. simplex, consisting of two groups of two notes each. The notes are G4, A4, B4, and C5, with a bar line after the first group. The text 'bene - dí - cat no - bis' is written below the staff.

3+2

aedi - cá - verit do - mum

Musical notation for the second mediation in Tonus I. simplex, consisting of a group of three notes followed by a group of two notes. The notes are G4, A4, B4, C5, and D5, with a bar line after the first group. The text 'aedi - cá - verit do - mum' is written below the staff.

2+3

ánima me - a Dó - mi - num

Musical notation for the third mediation in Tonus I. simplex, consisting of a group of two notes followed by a group of three notes. The notes are G4, A4, B4, C5, and D5, with a bar line after the first group. The text 'ánima me - a Dó - mi - num' is written below the staff.

3+3

ex - áu - di - et Dó - mi - nus

Musical notation for the fourth mediation in Tonus I. simplex, consisting of two groups of three notes each. The notes are G4, A4, B4, C5, D5, and E5, with a bar line after the first group. The text 'ex - áu - di - et Dó - mi - nus' is written below the staff.

Terminationes

+2

fra - tres in u - num

Musical notation for the first termination in Tonus I. simplex, consisting of a group of two notes. The notes are G4 and A4. The text 'fra - tres in u - num' is written below the staff.

+3

de lu - ce ví - gi - lo

Musical notation for the second termination in Tonus I. simplex, consisting of a group of three notes. The notes are G4, A4, and B4. The text 'de lu - ce ví - gi - lo' is written below the staff.

+2

misere - á - tur no - stri

Musical notation for the third termination in Tonus I. simplex, consisting of a group of two notes. The notes are G4 and A4. The text 'misere - á - tur no - stri' is written below the staff.

+3

órdi - nem Mel - chí - sede ch

Musical notation for the fourth termination in Tonus I. simplex, consisting of a group of three notes. The notes are G4, A4, and B4. The text 'órdi - nem Mel - chí - sede ch' is written below the staff.

+2

orati - ó - nis me - æ

Musical notation for the fifth termination in Tonus I. simplex, consisting of a group of two notes. The notes are G4 and A4. The text 'orati - ó - nis me - æ' is written below the staff.

+3

vivos de - glu - tissent nos

Musical notation for the sixth termination in Tonus I. simplex, consisting of a group of three notes. The notes are G4, A4, and B4. The text 'vivos de - glu - tissent nos' is written below the staff.

+2

regio - ne vi - vó - rum

+3

inférni in - ve - nérunt me

+2

ad fi - nem ter - ræ

+3

excél - sus ter - rí - bi - lis

+2

salu - tá - ri me - o

+3

ánima me - a Dó - minum

Tonus II. simplex

Mediationes

+2

sanctis e - ius

+3

timent Dó - minum

Terminationes

+2

clamórem me - um

+3

omnes pó - pu - li

Tonus III. simplex

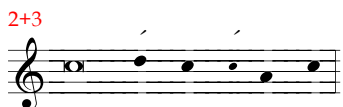
Mediationes

omnes **an-nos me-os**

Dóminum **quó-ni-am bo-nus**

et **co-gno-vi-sti me**

or - **dí-rer suc-cí-dit me**

Terminationes

os - **sa me - a**

por - **tas ín-fe - ri**

misericórdi-**a e - ius**

ser - **vi Dómi-num**

Tonus IV. simplex

Mediationes

toto *cor-de* **me - o**

qui *ti-met* **Dó-mi-num**

Terminationes

+2

con - gre-ga - ti - ó - ne

+3

meo quám-di - u fú - e - ro

Tonus V. simplex*Mediationes*

+2

Dómi - num de cæ - lis

+3

di - xit et fa - cta sunt

Terminationes

2+2

eum in ex - cél - sis

3+2

omnes stel-læ et lu-men

2+3

mandávit et cre - á - ta sunt

3+3

increpati - ó - nes in pó - pu-lis

2+2

vir - tú - tes e - ius

3+2

et o-mnes a - býs - si

2+3

laudent **nomen** Dó-mi-ni

3+3

in **má**-ni - cis **fér**-re - is

Tonus VI. simplex

Mediationes

2+2

iniqui - **tá** - te **me** - a

3+2

de **gen**-te non sancta

2+3

sa - **lú**-tem **ré**-gi- bus

3+3

manus **me**-as ad **pró**-li-um

Terminationes

+2

gene - ra - ti - **ó** - nem

+3

Deus non de - **spí**ci - es

Tonus VII. simplex

Mediationes

2+2

Dómini be-ne - dí-ctum

3+2

cum pá-tribus no-stris

2+3

omnes gen-tes Dómi-nus

3+3

mihi magna qui potens est

Terminationes

2+2

exáudi ver-ba me - a

3+2

miseri-cór-di-as tu - as

2+3

hábi - tans in ábdi - tis

3+3

(Antepænultima duplex non attestatur.)

2+2

salu - tá - ri me - o

3+2

ti - mén-ti-bus e - um

2+3

exal - tá - vit húmi - les

3+3

sémini e - ius in sæcu - la

2+2

caelo et in terra

3+2

caelos gló-ri-a e - ius

2+3

laudáte no-men Dómi-ni

3+3

et us-que in saecu-lum

2+2

prophe - tá-rum e - ius

3+2

David pú-e-ri su - i

2+3

ómnium qui o - dérunt nos

3+3

lúcidum il-lú-minans ó-cu - los

Tonus VIII. simplex

Mediationes

+2

omnis ter - ra

+3

Dómini Dó-mino

Terminationes

+2

in *De-o* **me** - o

+3

hábitat in *le - rú -* salem

+2

exáudi *vo-cem* **me**- am

+3

decóra-que lau- **dá-ti** - o

+2

hábi - tas in *cæ-* lis

+3

e - um in *sæcu-* la

+2

misericór- *di - am* **tu** - am

+3

Dómino in *læ - tí - ti* - a

Tonus peregrinus

Mediationes

2+2

Israel **de** *Æ-gý-* pto

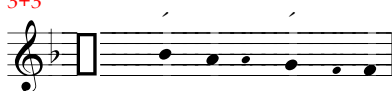
3+2

sanctifi - **cá** - ti - o e - ius

2+3

habent **et** non áu- di-ent

3+3

exsultástis **sic**-ut a - rí - e-tes*Terminationes*

2+2

Israel pot-é- stas e - ius

2+3

sicut a- gni ó- vi - um

3+2

qui con- fí- dunt in e - is

3+3

de pó- pu- lo bárba- ro

Toni sollemnes

Initia canticorum accentuata

Tonus 2

Be- ne- dí- ctus
Et e- ré- xit
Ius- iu- rán- dum
Et tu pu- er

Qui- a fe- cit

Nunc di- mít- tis

Tonus 4

Be- ne- dí- ctus
Et e- ré- xit
Ius- iu- rán- dum
Et tu pu- er

Qui- a fe- cit

Nunc di- mít- tis

Tonus 5

Be- ne- dí- ctus
Et e- ré- xit
Ius- iu- rán- dum
Et tu pu- er

Qui- a fe- cit

Nunc di- mít- tis

Tonus 8

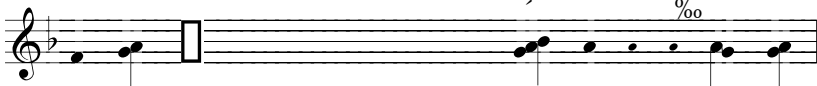
Be- ne- dí- ctus
Et e- ré- xit
Ius- iu- rán- dum
Et tu pu- er

Qui- a fe- cit

Nunc di- mít- tis

Tonus I. sollemnis

Tonus 1

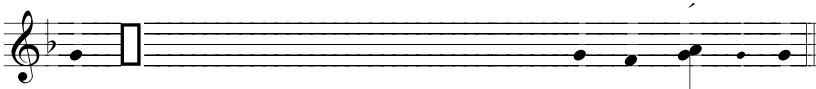

Be- ne- díc-tus Dó-mi-nus	De- us	Is- ra- el
Et e- réx-it cor-nu sa-	lú- tis	no- bis
Sic- ut locú-tus est per	os san-	ctó- rum
Sa- lú- tem ex ini-	mí- cis	no- stris
Ad fa- ciéndam misericórdiam cum	pá- tri- bus	no- stris
Ius- iu- rándum quod iurávit ad Abraham	pa- trem	no- strum
Ut si- ne tímóre de manu inimicórum nostrórum li-	be-	rá- ti
In san- ctitáte et iustítia	co- ram	i- pso
Et tu puer prophéta Altíssi-	mi vo- cá-	be- ris
Ad dan- dam sciéntiam salútis	ple- bi	e- ius
Per ví- scera misericórdiae	De- i	no- stri
Il- lu- mináre his qui in ténebris et in umbra	mor- tis	se- dent

Ma- gní- ficat		
Et ex- sultávit	spí- ri- tus	me- us
Qui- a respéxit humilitátem an-	cíl- lae	su- æ
Qui- a fecit mihi	ma- gna qui pot-	ens est
Et mi- sericórdia eius a progénie	in pro- gé- ni-	es
Fe- cit poténtiam in	brá- chi- o	su- o
De- pó- suit pot-	én- tes de	se- de
E- su- riéntes im-	plé- vit	bo- nis
Sus- cé- pit Israel	pú- e- rum	su- um
Sic- ut locú-tus est ad	pa- tres	no- stros

Nunc di- mítis servum	tu- um	Dó- mi- ne
Qui- a vidérunt	ó- cu- li	me- i
	Quod pa-	rá- sti
Lu- men ad revelati-	ó- nem	gén- ti- um

Gló- ri- a	Pa- tri et Fí- li- o
Sic- ut erat in princípío et	nunc et sem- per

qui-	a visitávit et fecit redemptiónem	ple-	bis	su-	æ
in	domo David pú-	e-	ri	su-	i
qui	a sæculo sunt prophe-	tá-	rum	e-	ius
et	de manu ómnium	qui	o-	dé-	runt nos
et	memorári testaménti	su-	i	san-	cti
da-	tú-	rum	se	no-	bis
ser-	vi-	á-	mus	il-	li
ó-	mnibus di-	é-	bus	no-	stris
præ-	fñis enim ante fáciem Dómini paráre	vi-	as	e-	ius
in	remissiónem peccató-	rum	e-	ó-	rum
in	quibus visitávit nos Ori-	ens	ex	al-	to
ad	dirigéndonos pedes nostros in	vi-	am	pa-	cis

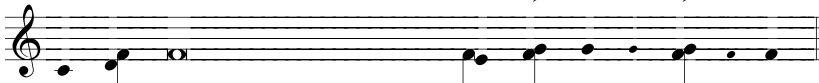
á-	nima	me-	a	Dó-	mi-	num
in	Deo salu-	tá-	ri	me-	o	
ec-	ce enim ex hoc beátam me dicent omnes gene-	ra-	ti	ó-	nes	
et	sanctum	no-	men	e-	ius	
ti-	mén-	tí-	bus	e-	um	
di-	spérsit supérbos mente	cor-	dis	su-	i	
et	exal-	tá-	vit	hú-	mi-	les
et	dívites dimí-	sit	in-	á-	nes	
re-	cordátus misericór-	di-	æ	su-	æ	
A-	braham et sémini e-	ius	in	sæ-	cu-	la

se-	cúndum verbum tu-	um	in	pa-	ce
sa-	lu-	tá-	re	tu-	um
an-	te fáciem ómnium	po-	pu-	ló-	rum
et	glóriam plebis	tu-	æ	Is-	ra-
				el	

et	Spirí-	tu-	i	San-	cto
et	in sæcula sæcu-	ló-	rum	a-	men

Tonus II. sollemnis

Tonus 2

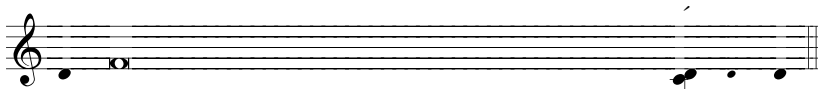

Be- ne- díc-tus Dó-mi- nus De- us Is- ra- el
 Et e- réxít cornu sa- lú- tis no- bis
 Sic- ut locú-tus est per os san- ctó- rum
 Sa- lú- tem ex in- i- mí- cis no- stris
 Ad fa- ciéndam misericórdiam cum pá- tri- bus no- stris
 Ius- iu- rándum quod iurávit ad Abra- ham pa- trem no- strum
 Ut si- ne tímóre de manu inimicórum nostró- rum li- be- rá- ti
 In san- ctítate et iustíti- a co- ram i- pso
 Et tu puer prophéta Altís- si- mi vo- cá- be- ris
 Ad dan- dam sciéntiam salú- tis ple- bi e- ius
 Per ví- scera misericórdi- æ De- i no- stri
 Il- lu- mináre his qui in ténebris et in um- bra mor- tis se- dent

Ma- gní- ficat
 Et ex- sultá- vit spí- ri- tus me- us
 Qui- a respéxit humilitátem an- cíl- læ su- æ
 Qui- a fecit mi- hi ma- gna qui pot- ens est
 Et mi- sericórdia eius a progéni- e in pro- gé- ni- es
 Fe- cit poténtiam in brá- chi- o su- o
 De- pó- suit pot- én- tes de se- de
 E- su- riéntes im- plé- vit bo- nis
 Sus- cé- pit Isra- el pú- e- rum su- um
 Sic- ut locú-tus est ad pa- tres no- stros

Nunc di- mítis ser- vum tu- um Dó- mi- ne
 Qui- a vidé-runt ó- cu- li me- i
 Quod pa- rá- sti
 Lu- men ad revela- ti- ó- nem gé- ni- ti- um

Gló- ri- a Pa- tri et Fí- li- o
 Sic- ut erat in principio et nunc et sem- per

qui-	a visitávit et fecit redemptiónem plebis	su-	æ
in	domo David púeri	su-	i
qui	a sæculo sunt prophetárum	e-	ius
et	de manu ómnium qui o-	dé-	runt nos
et	memorári testaménti sui	san-	cti
da-	túrum se	no-	bis
ser-	viámus	il-	li
ó-	mnibus diébus	no-	stris
præ-	fbis enim ante fáciem Dómini paráre vias	e-	ius
in	remissiónem peccatórum e-	ó-	rum
in	quibus visitávit nos Oriens ex	al-	to
ad	dirigéndos pedes nostros in viam	pa-	cis

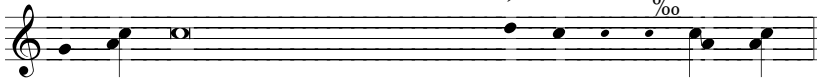
á-	nima mea	Dó-	mi-	num
in	Deo salutári	me-	o	
ec-	ce enim ex hoc beátam me dicent omnes generati-	ó-	nes	
et	sanctum nomen	e-	ius	
ti-	méntibus	e-	um	
di-	spérsit supérbos mente cordis	su-	i	
et	exaltávit	hú-	mi-	les
et	dívites dimisit in-	á-	nes	
re-	cordátus misericórdiæ	su-	æ	
A-	braham et sémini eius in	sæ-	cu-	la

se-	cúndum verbum tuum in	pa-	ce
sa-	lutáre	tu-	um
an-	te fáciem ómnium popu-	ló-	rum
et	glóriam plebis tuæ	Is-	ra-
		el	

et	Spirítui	San-	cto
et	in sæcula sæculórum	a-	men

Tonus III. sollemnis

Tonus 3

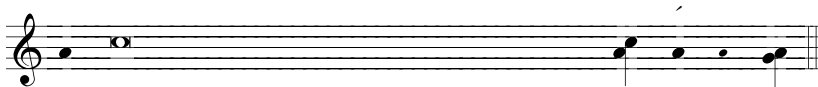

Be- ne- dīctus Dōminus	De- us	Is- ra- el
Et e- rēxit cornu sa-	lū- tis	no- bis
Sic- ut locūtus est per	os san-	ctō- rum
Sa- lū- tem ex ini-	mī- cis	no- stris
Ad fa- ciēdam misericōrdiam cum	pā- tri- bus	no- stris
Ius- iu- rāndum quod iurāvit ad Abraham	pa- trem	no- strum
Ut si- ne timōre de manu inimicōrum nostrōrum li-	be-	rā- ti
In san- ctitāte et iustītia	co- ram	i- pso
Et tu puer prophēta Altīssi-	mi vo-	cā- be- ris
Ad dan- dam sciētiam salutīs	ple- bi	e- ius
Per ví- scera misericōrdiae	De- i	no- stri
Il- lu- mināre his qui in tēnebris et in umbra	mor- tis	se- dent

Ma- gnī- ficat		
Et ex- sultāvit	spī- ri- tus	me- us
Qui- a respēxit humilitātem an-	cīl- lae	su- aē
Qui- a fecit mihi	ma- gna qui	pot- ens est
Et mi- sericōrdia eius a progēnie	in pro- gē-	ni- es
Fe- cit potētiam in	brā- chi- o	su- o
De- pō- suit pot-	én- tes de	se- de
E- su- riētes im-	plē- vit	bo- nis
Sus- cē- pit Israel	pū- e- rum	su- um
Sic- ut locūtus est ad	pa- tres	no- stros

Nunc di- mīttis servum	tu- um	Dō- mi- ne
Qui- a vidērunt	ó- cu- li	me- i
	Quod pa-	rā- sti
Lu- men ad revelati-	ó- nem	gēn- ti- um

Gló- ri- a	Pa- tri et	Fí- li- o
Sic- ut erat in princípio et	nunc et	sem- per

qui-	a visitávit et fecit redemptiónem ple-	bis	su-	æ
in-	domo David púe-	ri	su-	i
qui	a sæculo sunt propheta-	rum	e-	ius
et	de manu ómnium qui	o-	dé-	runt nos
et	memorári testaménti su-	i	san-	cti
da-	túrum	se	no-	bis
ser-	viá-	mus	il-	li
ó-	mnibus dié-	bus	no-	stris
præ-	fbis enim ante fáciem Dómini paráre vi-	as	e-	ius
in-	remissionem peccatórum	e-	ó-	rum
in	quibus visitávit nos Oriens	ex	al-	to
ad	dirigéndos pedes nostros in vi-	am	pa-	cis

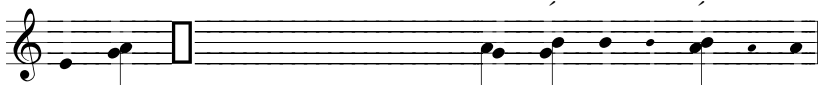
á-	nima me-	a	Dó-	mi-	num
in	Deo salutá-	ri	me-	o	
ec-	ce enim ex hoc beátam me dicent omnes genera-	ti-	ó-	nes	
et	sanctum no-	men	e-	ius	
ti-	ménti-	bus	e-	um	
di-	spérsit supérbos mente cor-	dis	su-	i	
et	exaltá-	vit	hú-	mi-	les
et	dívites dimísit	in-	á-	nes	
re-	cordátus misericórdi-	æ	su-	æ	
A-	braham et sémini eius	in	sæ-	cu-	la

se-	cúndum verbum tuum	in	pa-	ce
sa-	lutá-	re	tu-	um
an-	te fáciem ómnium po-	pu-	ló-	rum
et	glóriam plebis tu-	æ	Is-	ra-
			el	

et	Spirítu-	i	San-	cto
et	in sæcula sæculó-	rum	a-	men

Tonus IV. sollemnis

Tonus 4

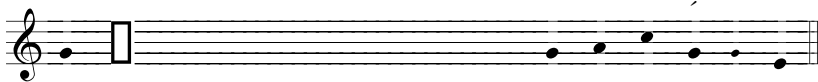

Be- ne- dictus Dómi- nus De- us Is- ra- el
 Et e- réxit cornu sa- lú- tis no- bis
 Sic- ut locútus est per os san- ctó- rum
 Sa- lú- tem ex in- i- mí- cis no- stris
 Ad fa- ciéndam misericórdiam cum pá- tri- bus no- stris
 Ius- iu- rándum quod iurávit ad Abra- ham pa- trem no- strum
 Ut si- ne tímóre de manu inimicórum nostró- rum li- be- rá- ti
 In san- ctítate et iustí- a co- ram i- pso
 Et tu puer prophéta Altis- si- mi vo- cá- be- ris
 Ad dan- dam sciéntiam salú- tis ple- bi e- ius
 Per ví- scera misericórdi- æ De- i no- stri
 Il- lu- mináre his qui in ténebris et in um- bra mor- tis se- dent

Ma- gní- ficat
 Et ex- sultá- vit spí- ri- tus me- us
 Qui- a respéxit humilitátem an- cíl- læ su- æ
 Qui- a fecit mi- hi ma- gna qui pot- ens est
 Et mi- sericórdia eius a progéni- e in pro- gé- ni- es
 Fe- cit poténtiam in brá- chi- o su- o
 De- pó- suit pot- én- tes de se- de
 E- su- riéntes im- plé- vit bo- nis
 Sus- cé- pit Isra- el pú- e- rum su- um
 Sic- ut locútus est ad pa- tres no- stros

Nunc di- mítts ser- vum tu- um Dó- mi- ne
 Qui- a vidé- runt ó- cu- li me- i
 Quod pa- rá- sti
 Lu- men ad revela- ti- ó- nem gén- ti- um

Gló- ri- a Pa- tri et Fí- li- o
 Sic- ut erat in princípio et nunc et sem- per

qui-	a visitávit et fecit redempti- o-	nem ple- bis su- æ
in	domo David	pú- e- ri su- i
qui	a sæculo sunt pro-	phe- tá- rum e- ius
et	de manu ómni-	um qui o- dé- runt nos
et	memorári testamén-	ti su- i san- cti
	da-	tú- rum se no- bis
	ser-	vi- á- mus il- li
ó-	mnibus	di- é- bus no- stris
præ-	fbis enim ante fáciem Dómini pará-	re vi- as e- ius
in	remissi- o-	tó- rum e- ó- rum
in	quibus visitávit nos O-	ri- ens ex al- to
ad	dirigéndos pedes nostros	in vi- am pa- cis

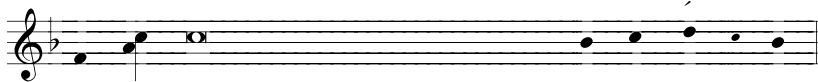
á-	ni-	ma me- a Dó- mi- num
in	Deo sa-	lu- tá- ri me- o
ec-	ce enim ex hoc beátam me dicent omnes ge-	ne- ra- ti ó- nes
et	san-	ctum no- men e- ius
	ti-	mén- ti- bus e- um
di-	spérsit supérbos men-	te cor- dis su- i
et	ex-	al- tá- vit hú- mi- les
et	dívites di-	mí- sit in- á- nes
re-	cordátus miseri-	cór- di- æ su- æ
A-	braham et sémini	e- ius in sæ- cu- la

se-	cúndum verbum	tu- um in pa- ce
	sa-	lu- tá- re tu- um
an-	te fáciem ómni-	um po- pu- ló- rum
et	glóriam ple-	bis tu- æ Is- ra- el

et	Spi-	rí- tu- i San- cto
et	in sæcula sæ-	cu- ló- rum a- men

Tonus V. sollemnis

Tonus 5

Be- ne- dictus Dóminus	De- us Is- ra- el
Et e- réxit cornu sa-	lú- tis no- bis
Sic- ut locútus est per	os san- ctó- rum
Sa- lú- tem ex ini-	mí- cis no- stris
Ad fa- ciéndam misericórdiam cum pá-	tri- bus no- stris
Ius- iu- rándum quod iurávit ad Abraham	pa- trem no- strum
Ut si- ne tímóre de manu inimicórum nostrórum	li- be- rá- ti
In san- ctitáte et iustítia	co- ram i- pso
Et tu puer prophéta Altíssi-	mi vo- cá- be- ris
Ad dan- dam sciéntiam salútis	ple- bi e- ius
Per ví- scera misericórdiae	De- i no- stri
Il- lu- mináre his qui in ténebris et in umbra	mor- tis se- dent

Ma- gní- ficat	ri- tus me- us
Et ex- sultávit spí-	cíl- lae su- æ
Qui- a respéxit humilitátem an-	gna qui pot- ens est
Qui- a fecit mihi ma-	in pro- gé- ni- es
Et mi- sericórdia eius a progénie	chi- o su- o
Fe- cit poténtiam in brá-	tes de se- de
De- pó- suit potén-	plé- vit bo- nis
E- su- riéntes im-	e- rum su- um
Sus- cé- pit Israel pú-	pa- tres no- stros
Sic- ut locútus est ad	

Nunc di- mítis servum	tu- um Dó- mi- ne
Qui- a vidérunt ó-	cu- li me- i
	Quod pa- rá- sti
Lu- men ad revelati-	ó- nem gén- tí- um

Gló- ri- a Pa-	tri et Fí- li- o
Sic- ut erat in princípío et	nunc et sem- per

qui	a visitávit et fecit redemptiónem	ple-	bis	su-	æ
in	domo David	pú-	e-ri	su-	i
qui	a sæculo sunt prophe-	tá-	rum	e-	ius
et	de manu ómnium	qui	o-	dé-	runt nos
et	memorári testaménti	su-	i	san-	cti
	da-	tú-	rum	se	no-
ser-	vi-	á-	mus	il-	li
ó-	mnibus di-	é-	bus	no-	stris
præ-	fóibis enim ante fáciem Dómini paráre	vi-	as	e-	ius
in	remissiónem pecca-	tó-	rum	e-	ó-
in	quibus visitávit nos Ori-	ens	ex	al-	to
ad	dirigéndonos pedes nostros in	vi-	am	pa-	cis

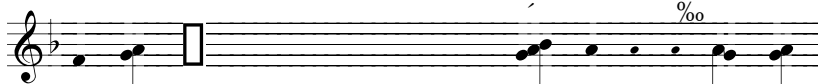
á-	nima	me-	a	Dó-	mi-	num
in	Deo salu-	tá-	ri	me-	o	
ec-	ce enim ex hoc beátam me dicent omnes gene-	ra-	ti	ó-	nes	
et	sanctum	no-	men	e-	ius	
	ti-	mén-	ti-	bus	e-	um
di-	spérsit supérbos mente	cor-	dis	su-	i	
et	exal-	tá-	vit	hú-	mi-	les
et	dívites di-	mí-	sit	in-	á-	nes
re-	cordátus miseri-	cór-	di-	æ	su-	æ
A-	braham et sémini	e-	ius	in	sæ-	cu-
					la	

se-	cúndum verbum	tu-	um	in	pa-	ce
sa-	lu-	tá-	re	tu-	um	
an-	te fáciem ómnium	po-	pu-	ló-	rum	
et	glóriam plebis	tu-	æ	Is-	ra-	el

et	Spi-	rí-	tu-	i	San-	cto
et	in sæcula sæcu-	ló-	rum	a-	men	

Tonus VI. sollemnis

Tonus 6

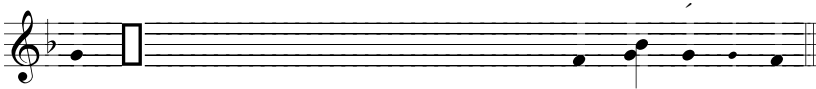

Be-	ne-	díctus Dóminus	De-	us	Is-	ra-	el
Et	e-	réxit cornu sa-	lú-	tis		no-	bis
Sic-	ut	locútus est per	os	san-	ctó-	rum	
Sa-	lú-	tem ex ini-	mí-	cis		no-	stris
Ad	fa-	ciéndam misericórdiam cum	pá-	tri-	bus	no-	stris
Ius-	iu-	rándum quod iurávit ad Abraham	pa-	trem		no-	strum
Ut	si-	ne tímóre de manu inimicórum nostrórum	li-	be-		rá-	ti
In	san-	ctitáte et iustítia	co-	ram		i-	psó
Et	tu	puer prophéta Altíssi-	mi	vo-	cá-	be-	ris
Ad	dan-	dam sciéntiam salútis	ple-	bi		e-	ius
Per	ví-	scera misericórdia	De-	i		no-	stri
Il-	lu-	mináre his qui in ténebris et in umbra	mor-	tis		se-	dent

Ma-	gní-	ficat					
Et	ex-	sultávit	spí-	ri-	tus	me-	us
Qui-	a	respéxit humilitátem an-	cíl-	læ		su-	æ
Qui-	a	fecit mihi	ma-	gna	qui	pot-	ens
Et	mi-	sericórdia eius a progénie	in	pro-	gé-	ni-	es
Fe-	cit	poténtiam in	brá-	chi-	o	su-	o
De-	pó-	suit pot-	én-	tes	de	se-	de
E-	su-	riéntes im-	plé-	vit		bo-	nis
Sus-	cé-	pit Israel	pú-	e-	rum	su-	um
Sic-	ut	locútus est ad	pa-	tres		no-	stros

Nunc	di-	míttis servum	tu-	um	Dó-	mi-	ne
Qui-	a	vidérunt	ó-	cu-	li	me-	i
			Quod	pa-		rá-	sti
Lu-	men	ad revelati-	ó-	nem	gén-	ti-	um

Gló-	ri-	a	Pa-	tri	et	Fí-	li-	o
Sic-	ut	erat in princípío et	nunc	et		sem-	per	

qui-	a visitávit et fecit redemptiónem	ple-	bis	su-	æ
in-	domo David pú-	e-	ri	su-	i
qui	a sæculo sunt prophe-	tá-	rum	e-	ius
et	de manu ómnium	qui	o-	dé-	runt nos
et	memorári testaménti	su-	i	san-	cti
	datú-	rum	se	no-	bis
	servi-	á-	mus	il-	li
ó-	mnibus di-	é-	bus	no-	stris
præ-	fibus enim ante fáciem Dómini paráre	vi-	as	e-	ius
in	remissiónem peccató-	rum	e-	ó-	rum
in	quibus visitávit nos Ori-	ens	ex	al-	to
ad	dirigéndos pedes nostros in	vi-	am	pa-	cis

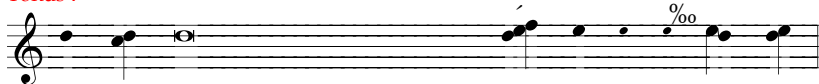
á-	nima	me-	a	Dó-	mi-	num
in	Deo salu-	tá-	ri	me-	o	
ec-	ce enim ex hoc beátam me dicent omnes gene-	ra-	ti	ó-	nes	
et	sanctum	no-	men	e-	ius	
ti-	mén-	ti-	bus	e-	um	
di-	spérsit supérbos mente	cor-	dis	su-	i	
et	exal-	tá-	vit	hú-	mi-	les
et	dívites dimí-	sit	in-	á-	nes	
re-	cordátus misericór-	di-	æ	su-	æ	
A-	braham et sémini e-	ius	in	sæ-	cu-	la

se-	cúndum verbum tu-	um	in	pa-	ce	
sa-	lu-	tá-	re	tu-	um	
an-	te fáciem ómnium	po-	pu-	ló-	rum	
et	glóriam plebis	tu-	æ	Is-	ra-	el

et	Spirí-	tu-	i	San-	cto
et	in sæcula sæcu-	ló-	rum	a-	men

Tonus VII. sollemnis

Tonus 7

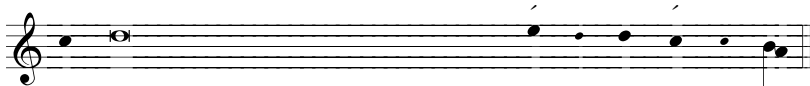

Be- ne- dictus Dóminus	De- us	Is- ra- el
Et e- réxit cornu sa-	lú- tis	no- bis
Sic- ut locútus est per	os san-	ctó- rum
Sa- lú- tem ex ini-	mí- cis	no- stris
Ad fa- ciéndam misericórdiam cum	pá- tri- bus	no- stris
Ius- iu- rándum quod iurávit ad Abraham	pa- trem	no- strum
Ut si- ne timóre de manu inimicórum nostrórum li-	be-	rá- ti
In san- ctítate et iustítia	co- ram	i- pso
Et tu puer prophéta Altissi-	mi vo-	cá- beris
Ad dan- dam sciéntiam salútis	ple- bi	e- ius
Per ví- scera misericórdiæ	De- i	no- stri
Il- lu- mináre his qui in ténébris et in umbra	mor- tis	se- dent

Ma- gní- ficat		
Et ex- sultávit	spí- ri- tus	me- us
Qui- a respéxit humilitátem an-	cíl- læ	su- æ
Qui- a fecit mihi	ma- gna qui pot- ens est	
Et mi- sericórdia eius a progénie	in pro- gé- ni- es	
Fe- cit poténtiam in	brá- chi- o	su- o
De- pó- suit pot-	én- tes de	se- de
E- su- riéntes im-	plé- vit	bo- nis
Sus- cé- pit Israel	pú- e- rum	su- um
Sic- ut locútus est ad	pa- tres	no- stros

Nunc di- mttís servum	tu- um	Dó- mi- ne
Qui- a vidérunt	ó- cu- li	me- i
	Quod pa-	rá- sti
Lu- men ad revelati-	ó- nem	gén- ti- um

Gló- ri- a	Pa- tri et	Fí- li- o
Sic- ut erat in princípio et	nunc et	sem- per

qui-	a visitávit et fecit redemptiónem	ple-	bis su-	æ
in	domo David	pú-	e-ri su-	i
qui	a sæculo sunt prophe-	tá-	rum e-	ius
et	de manu ómnium	qui	o- dé-	runt nos
et	memorári testaménti	su-	i san-	cti
	da-	tú-	rum se no-	bis
ser-	vi-	á-	mus il-	li
ó-	mnibus di-	é-	bus no-	stris
præ-	fbis enim ante fáciem Dómini paráre	vi-	as e-	ius
in	remissionem pecca-	tó-	rum e- ó-	rum
in	quibus visitávit nos Ori-	ens	ex al-	to
ad	dirigéndo pedes nostros in	vi-	am pa-	cis

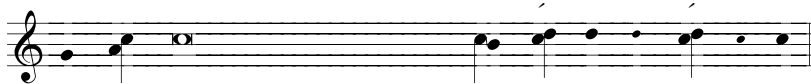
á-	nima	me-	a Dó-	mi- num
in	Deo salu-	tá-	ri me-	o
ec-	ce enim ex hoc beátam me dicent omnes gene-	ra-	ti- ó-	nes
et	sanctum	no-	men e-	ius
	ti-	mén-ti-	bus e-	um
di-	spérsit supérbos mente	cor-	dis su-	i
et	exal-	tá-	vít hú-	mi- les
et	dívites di-	mí-	sit in- á-	nes
re-	cordátus miseri-	cór-	di- æ su-	æ
A-	braham et sémini	e-	ius in sæ-	cu- la

se-	cúndum verbum	tu-	um in pa-	ce
sa-	lu-	tá-	re tu-	um
an-	te fáciem ómnium	po-	pu- ló-	rum
et	glóriam plebis	tu-	æ Is- ra-	el

et	Spi-	rí-	tu- i San-	cto
et	in sæcula sæcu-	ló-	rum a-	men

Tonus VIII. sollemnis

Tonus 8

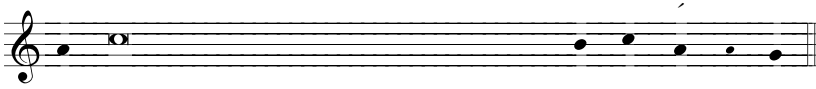

Be- ne- díctus Dómi- nus De- us Is- ra- el
 Et e- réxit cornu sa- lú- tis no- bis
 Sic- ut locútus est per os san- ctó- rum
 Sa- lú- tem ex in- i- mí- cis no- stris
 Ad fa- ciéndam misericórdiam cum pá- tri- bus no- stris
 Ius- iu- rándum quod iurávit ad Abra- ham pa- trem no- strum
 Ut si- ne timóre de manu inimicórum nostró- rum li- be- rá- ti
 In san- ctitáte et iustíti- a co- ram i- pso
 Et tu puer prophéta Altís- si- mi vo- cá- be- ris
 Ad dan- dam sciéntiam salú- tis ple- bi e- ius
 Per ví- scera misericórdi- æ De- i no- stri
 Il- lu- mináre his qui in ténebris et in um- bra mor- tis se- dent

Ma- gní- ficat
 Et ex- sultá- vit spí- ri- tus me- us
 Qui- a respéxit humilitátem an- cíl- læ su- æ
 Qui- a fecit mi- hi ma- gna qui pot- ens est
 Et mi- sericórdia eius a progéni- e in pro- gé- ni- es
 Fe- cit poténtiam in brá- chi- o su- o
 De- pó- suit pot- én- tes de se- de
 E- su- riéntes im- plé- vit bo- nis
 Sus- cé- pit Isra- el pú- e- rum su- um
 Sic- ut locútus est ad pa- tres no- stros

Nunc di- mítis ser- vum tu- um Dó- mi- ne
 Qui- a vidé-runt ó- cu- li me- i
 Quod pa- rá- sti
 Lu- men ad revela- ti- ó- nem gén- ti- um

Gló- ri- a Pa- tri et Fí- li- o
 Sic- ut erat in principio et nunc et sem- per

qui-	a visitávit et fecit redemptiónem	ple-	bis su-	æ
in	domo David pú-	e-	ri su-	i
qui	a sæculo sunt prophe-	tá-	rum e-	ius
et	de manu ómnium	qui	o- dé-	runt nos
et	memorári testaménti	su-	i san-	cti
da-	tú-	rum	se no-	bis
ser-	vi-	á-	mus il-	li
ó-	mnibus di-	é-	bus no-	stris
præ-	fbis enim ante fáciem Dómini paráre	vi-	as e-	ius
in	remissiónem peccató-	rum	e- ó-	rum
in	quibus visitávit nos Ori-	ens	ex al-	to
ad	dirigéndos pedes nostros in	vi-	am pa-	cis

á-	nima	me-	a Dó-	mi- num
in	Deo salu-	tá-	ri me-	o
ec-	ce enim ex hoc beátam me dicent omnes gene-	ra-	ti- ó-	nes
et	sanctum	no-	men e-	ius
tí-	mén-	tí-	bus e-	um
di-	spérsit supérbos mente	cor-	dis su-	i
et	exal-	tá-	vit hú-	mi- les
et	dívites dimí-	sit	in- á-	nes
re-	cordátus misericór-	di-	æ su-	æ
A-	braham et sémini e-	ius	in sæ-	cu- la

se-	cúndum verbum tu-	um	in pa-	ce
sa-	lu-	tá-	re tu-	um
an-	te fáciem ómnium	po-	pu- ló-	rum
et	glóriam plebis	tu-	æ Is- ra-	el

et	Spirí-	tu-	i San-	cto
et	in sæcula sæcu-	ló-	rum a-	men

FONTES

Cz « Częstochowa » Jasna Góra, Archiwum Paulinów R. 583 (olim: I-215) 133^r-137^r
U « Újhely » Budapest, Országos Széchényi Könyvtár Oct. lat. 794 34^r-44^r

Modus intonandi psalmos et Magnificat

Tonus primus

Cz = U

Pr-i mi to - ni me - ló - di - a psallat in di - ré - cte.

Cz

Primi.

Primi.

Primi.

Primi.

Primi.

Primi.

Primi.

* Primi.

[+] Ms. omittit.

* In margine eadem manu.

U

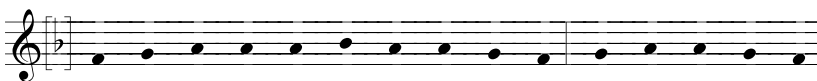
Differentiæ.

Cz

Laudá- te, pú- e - ri, Dóminum, laudá- te nomen Dó-mi- ni!

U

Di - xit Dó- mi- nus Dó-mi- no me - o: Se- de a dextris

me - is!

Cz = U

Cré- di - di, propter quod lo- cú- tus sum: E - go au- tem hu-

mi - li - á - tus sum ni- mis.

Cz

Ma- gní - fi - cat á - ni- ma me - a Dó- mi- num,

et ex- sul - tá- vit spí - ri - tus me - us in De - o, sa - lu-

tá - ri me - o.

U

Ma-gní-fi-cat á-ni-ma me-a Dó-mi-num,
et ex-sul-tá-vit spí-ri-tus me-us in De-o, sa-lu-
tá-ri me-o.

Cz

Be-ne-dí-ctus Dó-mi-nus, De-us Is-ra-el, qui-a vi-
si-tá-vit et fé-cit red-em-pti-ó-nem ple-bis su-æ.

Tonus secundus

Cz = U

Se-cúndus au-tem in mé-di-o et in fi-ne sic va-ri-
á-tur.

[+] Cz omittit.

Cz

Secúndi.

Cz

Lau-dá - te, pú - e - ri, Dóminum, lau-dá - te nomen Dó - mi - ni!

U

Di - xit Dó - mi - nus Dó - mi - no me - o: Se - de a dextris me - is!

Cz

Cré - di - di, propter quod lo - cú - tus sum: E - go au - tem hu - mi -

li - á - tus sum ni - mis.

U

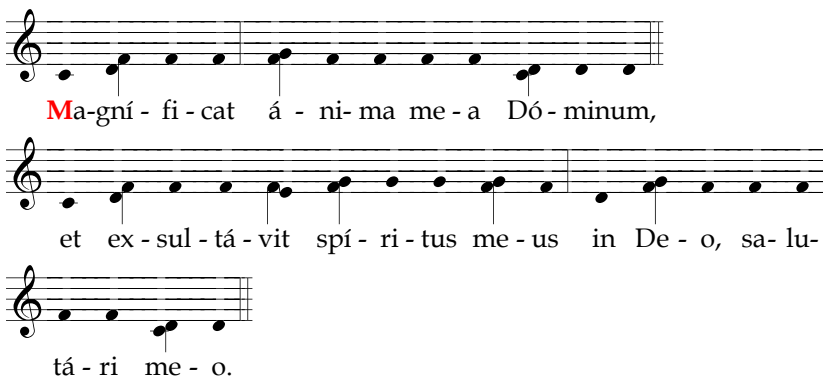
Cré - di - di, propter quod lo - cú - tus sum: E - go au - tem hu - mi -

li - á - tus sum ni - mis.

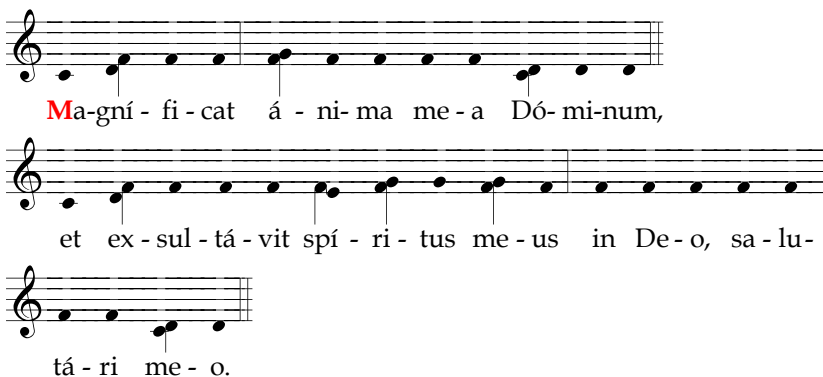
[+] Ms. omittit.

Cz

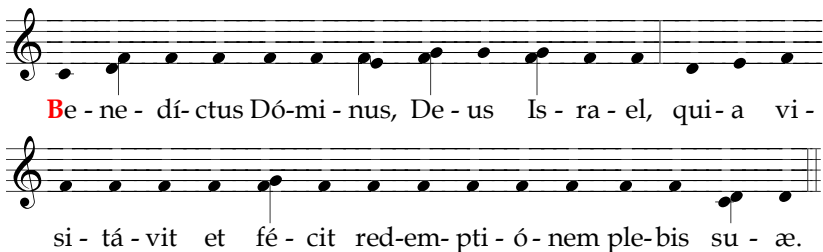
Ma-gní - fi - cat á - ni - ma me - a Dó - minum,
 et ex - sul - tá - vit spí - ri - tus me - us in De - o, sa - lu -
 tá - ri me - o.

U

Ma-gní - fi - cat á - ni - ma me - a Dó - mi - num,
 et ex - sul - tá - vit spí - ri - tus me - us in De - o, sa - lu -
 tá - ri me - o.

Cz

Be - ne - dí - ctus Dó - mi - nus, De - us Is - ra - el, qui - a vi -
 si - tá - vit et fé - cit red - em - pti - ó - nem ple - bis su - æ.

Tonus tertius

Cz

Tér-ti-um suspén-de in mé-di-o, sed in fi-ne præ-cí-pi-ta!

Tértii.

Tértii.

Tértii.

Tértii.

Tértii.

U

Tér-ti-um in mé-di-o sus-pén-de, sed in fi-ne præ-

cí-pi-ta!

Differentiæ.

[+] Ms. omittit.

* Quasi puncta separatim notata.

Cz

Lau-dá- te, pú - e - ri, Dó-minum, laudá- te no-men Dó-mi-ni!

U

Di- xit Dó-mi-nus Dó-mi-no me- o: Se- de a dex-tris me- is!

Cz

Cré- di - di, propter quod lo- cú- tus sum: E - go au- tem humi-

li - á - tus sum ni- mis.

U

Cré- di - di, propter quod lo- cú- tus sum: E - go au- tem humi-

li - á - tus sum ni- mis.

Cz

Ma-gní - fi - cat á - ni - ma me - a Dó-mi-num,

et ex - sul - tá - vit spí - ri - tus me - us in De - o, sa - lu -

tá - ri me - o.

U

Ma-gní - fi - cat á - ni - ma me - a Dó - mi - num,

et ex - sul - tá - vit spí - ri - tus me - us in De - o, sa - lu - tá -

ri me - o.

Cz

Be - ne - dí - ctus Dó - mi - nus, De - us Is - ra - el, qui - a vi - si -

tá - vit et fé - cit red - em - pti - ó - nem ple - bis su - æ.

Tonus quartus

Cz

Quartus im - prí - mis gra - dá - tim a - scén - dit, sed tamen de al - to

ca- dit.

Quarti.

Quarti.

Quarti.

Quarti.

Quarti.

U

Quartus gradá- tim in pri- mis a-scén-dit, sed tamen de al- to

ca- dit.

Differentiæ.

Cz

Lau-dá- te, pú- e- ri, Dó-minum, laudá- te nomen Dó-mi-ni!

U

Di- xit **Dó-mi-** nus **Dó-mi-** no me-o: **Se-** de a dextris me-is!

Cz = U

Cré- di - di, propter quod lo - cú - tus sum: E - go au-tem hu-mi-

li - á - tus sum ni-mis.

Cz = U

Ma- gní - fi - cat á - ni- ma me - a **Dó-mi-** num,

et ex - sul - tá - vit spí-ri - tus me-us in De - o, sa - lu - tá - ri

me - o.

Cz

Be- ne - dí-ctus **Dó-mi-** nus, De- us Is - ra - el, qui - a vi - si -

tá - vit et fé - cit red-em- pti - ó- nem ple-bis su - æ.

Tonus quintus

Cz

Quintus quarto in mé-di - o sí- mi- lis, sed me- ta dis- sí- mi- lis.

Quinti.

Quinti.

U

Quintus quarto in mé-di - o sí- mi- lis, sed me- ta dis- sí- mi- lis.

Cz

Laudá- te, pú - e - ri, Dó- minum, laudá - te nomen Dómi- ni!

U

Di- xit Dó- minus Dó- mi- no me- o: Se- de a dextris me- is!

Cz

Cré- di - di, propter quod lo- cú- tus sum: E - go autem humi-

li - á - tus sum ni- mis.

U

Cré-di - di, propter quod lo-cú- tus sum: E - go autem humi-

li - á - tus sum ni-mis.

Cz

Ma-gní - fi - cat á - ni- ma me - a Dó-mi-num,

et ex - sul - tá - vit spí - ri - tus me - us in De - o, sa - lu -

tá - ri me - o.

U

Ma - gní - fi - cat á - ni- ma me - a Dó-mi-num,

et ex - sul - tá - vit spí - ri - tus me - us in De - o, sa - lu -

tá - ri me - o.

Cz

Be - ne - dí-ctus Dó-mi-nus, De-us Is - ra - el, qui - a vi - si-

tá - vit et fé - cit red-em-pti - ó-nem ple-bis su - æ.

Tonus sextus

Cz*

Sextus, ut primus, pó-ni - tur, sed á - li - ter de - pó - ni - tur.

Sexti.

** In ima pagina.*

U

Sextus, ut primus, ín - ci - pit, sed á - li - ter de - pó - ni - tur.

Cz

Laudá - te, pú - e - ri, Dóminum, lau - dá - te no - men Dó - mi - ni!

U

Di - xit Dó - mi - nus Dó - mi - no me - o: Se - de a dex - tris

me - is!

Cz = U

Cré-di-di, propter quod lo-cú-tus sum: E-go au-tem hu-mi-

li - á - tus sum ni - mis.

[+] Cz *omittit.*

Cz = U

Ma-gní-fi-cat á - ni-ma me - a Dó-mi-num,

* et ex-sul-tá-vit spí - ri - tus me - us in De - o, sa-

lu - tá - ri me - o.

* Cz *dehinc cessat.*

Cz

Be - ne - dí-ctus Dó- mi-nus, De - us Is - ra - el,

Tonus septimus

Cz

Sé-pti-mus tér-ti - um in mé-di - o ré-spi-cit, sed in fi - ne

dé-spi - cit.

Séptimi.

Séptimi.

Séptimi.

Séptimi.

Séptimi.

 (+) Ms. habet antea aliud C superfluum.

U

Sé-pti-mus tér-ti - um in mé-di - o ré-spi-cit, sed in fi - ne

dé-spi - cit.

Differentiæ.

 (+) Ms. habet antea aliud C superfluum.

Cz

Lau-dá- te, pú - e - ri, Dó-minum, laudá- te nomen Dó-mi - ni!

U

Di- xit Dó-mi-nus Dó-mi-no me - o: Se-de a dextris me - is!

Cz

Cré- di - di, propter quod lo- cú- tus sum: E - go autem hu-mi-

li - á - tus sum ni- mis.

U

Cré- di - di, propter quod lo- cú- tus sum: E - go autem hu-mi-

li - á - tus sum ni- mis.

Cz

Ma-gní - fi - cat á - ni- ma me - a Dó-mi- num,

et ex-sul-tá-vit spí-ri-tus me-us in De-o, sa-lu-tá-ri

me - o.

U

Ma-gní-fi-cat á-ni-ma me-a Dó-mi-num,

et ex-sul-tá-vit spí-ri-tus me-us in De-o, sa-lu-

tá-ri me - o.

Cz

Be-ne-dí-ctus Dó-mi-nus, De-us Is-ra-el, qui-a vi-si-

tá-vit et fé-cit red-em-pti-ó-nem ple-bis su-æ.

Tonus octavus

Cz

O-ctá-vus autem se-cún-do in mé-di-o sí-mi-lis, sed in

fi - ne dis - sí - mi - lis.

Octávi.

Octávi.

Octávi.

Octávi.

Octávi.

Octávi.

(+) Ms. habet antea aliud C superfluum.

* Ms. 3 ↑ iuxta clavem priorem, cum nota superflua in principio; hanc differentiam intellige pro tono peregrino.

U

O - ctá - vus autem se - cún - do in mé - di - o sí - mi - lis, sed in

fi - ne va - ri - á - tur.

Differentiæ.

Cz

Lau - dá - te, pú - e - ri, Dó - minum, laudá - te nomen Dó - mi - ni!

U

Di- xit Dó-mi-nus Dó-mi-no me-o: Se-de a dextris me-is!

* Ms. habet F pro G, sed falso.

Cz

Cré- di - di, propter quod lo - cú- tus sum: E - go au-tem hu-mi-

li - á - tus sum ni-mis.

U

Cré- di - di, propter quod lo - cú- tus sum: E - go au-tem hu-mi-

li - á - tus sum ni-mis.

Cz

Ma-gní - fi - cat á - ni - ma me - a Dó-mi-num,

et ex - sul - tá - vit spí - ri - tus me - us in De - o, sa - lu-

tá - ri me - o.

U

Ma-gní - fi - cat á - ni - ma me - a Dó - mi - num,

et ex - sul - tá - vit spí - ri - tus me - us in De - o, sa - lu -

tá - ri me - o.

* Ms. dividit syllabas sic: AGC-C-C

Cz

Be - ne - dí - ctus Dó - mi - nus, De - us Is - ra - el, qui - a vi -

si - tá - vit et fé - cit red - em - pti - ó - nem ple - bis su - æ.

Peregrinus paschalis

U

In éx - i - tu Is - ra - el de Æ - gý - pto, do - mus Ia - cob de

pó - pu - lo bár - ba - ro.

Breve compendium omnium tonorum

Cz = U

Qui sin-gu - ló - rum. Cu - pit to - nó - rum.

Sci - re me - ló - di - as. Has at - tén - dat neumas.*

Et sub for - ma bre - vi. Stu - di - ó - que le - vi.

Discat be - ne sci - re. To - nos dif - fi - ní - re.***

* *luxta textum receptum: normas*

** *Cz habet hic ♮ rotundum.*

*** *U deffinire*

Aliud tonorum compendium

U

In - cí - pi - ens pri - mus. Di - cit se - cún - dus.

Vo - ca no - bis tér - ti - um. Vé - ni - at et quartus.

Quartus vo-cat quintum. In- tér- ro - gat sex-tus.

U - bi ma-net sé- pti-mus. Respóndet o - ctá-vus.

Ec- ce per - e - grí- nus.

Modus cantandi accentum Ordinis hoc modo

U

Qui cu- pit re- li- gi- ó- nis ac- cén- tu can- tá - re, tá - li -

ter can- tá - bit: pri- mi cóm- ma- tis fi- nem e - le - vá - bit,

se- cún- di dé- pri- met, tér- ti quoque e - le - vá - bit, quarti

pá - ri - ter dé- pri- met, et sic per cón- sequens us- que ad pe-

rí - o- dum, pe - rí - o- dum au- tem tá - li - ter fá - ci - et.

Quod si in-ter-ro-gá-ti-o fú-e-rit, tá-li-ter e-am
 can-tá-bit? Si fú-e-rit in fi-ne cóm-ma-tis dí-ctio
 u-ní-us sýl-la-bæ, tunc e-am e-le-vá-bit sic, si au-
 tem in pe-rí-o-do, tunc e-am tol-let sic. Si fú-e-rit
 in in-ter-ro-ga-ti-ó-ne, per-con-tá-li-ter in-ter-ro-
 gá-bit: Tu-ne, De-us me-us, es hic? Si quoque fú-e-rit
 úl-ti-ma dí-cti-o in fi-ne cóm-ma-tis, úl-ti-mam e-ius
 sýl-la-bam e-le-vá-bit, ver-bi grá-ti-a: ún-de-cim,
 si au-tem fú-e-rit in pe-rí-o-do, tunc tém-po-ris fá-
 ci-et: ún-de-cim. Si He-brá-i-ca dí-cti-o fú-e-rit

in fi - ne cóm-ma-tis, úl-ti-mam e - ius sýl-la-bam fá-ci-
 et a - cú-tam, ver-bi grá-tia: Ce-dar, si au-tem in pe-rí-
 o - do, tunc fá - ci - et: Ce-dar. Quod si in fi - ne in - ter - ro -
 ga - ti - ó - nis fú - e - rit dí - cti - o He - brá - i - ca, e - am
 ta - men éf - fe - ret, ut La - tí - nam, ver - bi grá - ti - a: Nonne
 Sa - ul iá - cu - it in món - ti - bus Gél - bo - e? Ut au - tem ac -
 cén - tus no - ster semper vi - de - á - tur gra - vis, semper len - te
 can - tá - bit, pe - rí - o - dos au - tem re - ctas fá - ci - et.

Tonus missæ ante collectam

U

Dó-mi-nus vo - bís-cum!

O - ré-mus! De-us, qui cor-da fi - dé - li - um Sancti Spí-ri-

tus il - lu - stra - ti - ó - ne do - cu - í - sti: da no - bis in e -

ó - dem Spí - ri - tu re - cta sá - pe - re, et de e - ius semper

con - so - la - ti - ó - ne gau - dé - re! Per Dó - minum nostrum,

Iesum Christum, Fí - li - um tu - um, qui te - cum vi - vit et re -

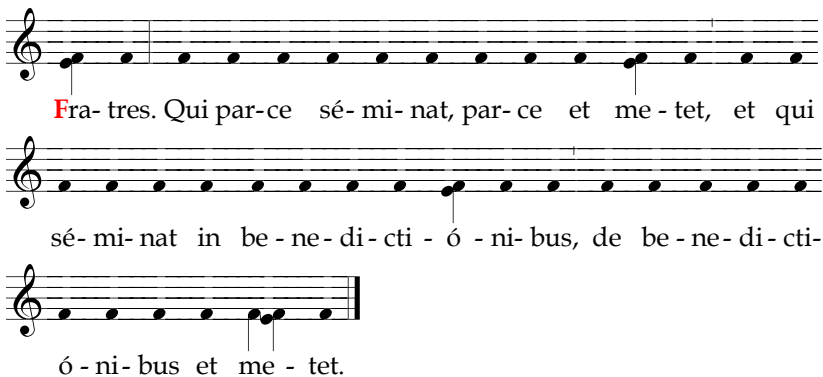
gnat in u - ni - tá - te e - iúsdem Spí - ri - tus San - cti, De - us,

per ó - mni - a sæ - cu - la sæ - cu - ló - rum.

In vesperis capitulum sic

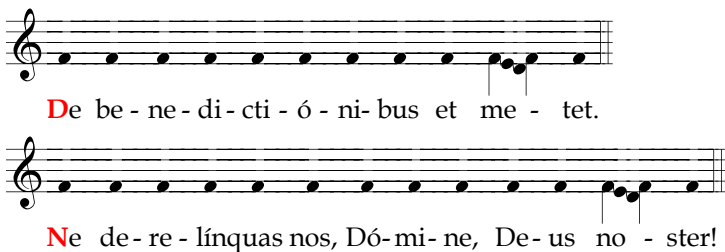
U

Fra - tres. Qui par - ce sé - mi - nat, par - ce et me - tet, et qui
 sé - mi - nat in be - ne - di - cti - ó - ni - bus, de be - ne - di - cti -
 ó - ni - bus et me - tet.

In tertia et completorio sic

U

De be - ne - di - cti - ó - ni - bus et me - tet.
Ne de - re - línguas nos, Dó - mi - ne, De - us no - ster!

TONI COMMUNES OFFICII

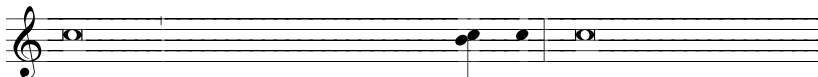
qui in fontibus suprascriptis non inveniuntur
iuxta morem Romanum

In principio horarum

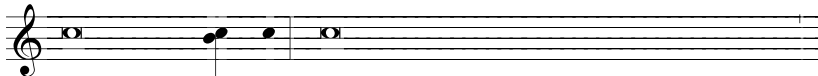
Tonus festivus

V. Deus, in adiu- tó - ri - um me-um in - tén- de!

R. Dómine, ad adiuvándum me fe - stí - na! Glória Patri et Fílio

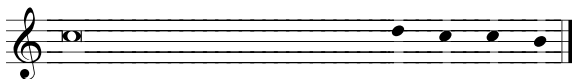

et Spirítui San-cto, sicut erat in princípíio et nunc et semper

et in sáecula sæculórum! A- men. Al - le - lú - ia!

A Septuagesima usque ad Pascha loco Alleluia dicitur:

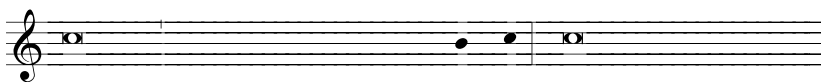

Laus tibi, Dómine, rex ætér-næ gló- ri - æ!

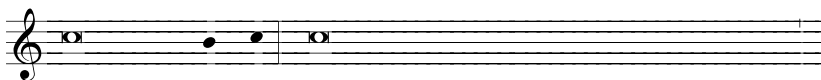
Tonus ferialis

V. Deus, in adiu-tó - ri - um me-um in - tén-de!

R. Dómine, ad adiuvándum me fe- stí- na! Glória Patri et Fílio

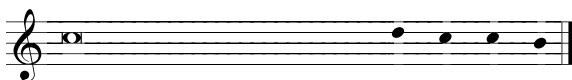

et Spiritui Sancto, sicut erat in princípio et nunc et semper

et in sæcula sæculórum! A- men. Al- le - lú - ia!

Vel:

Laus tibi, Dómine, rex ætér-næ gló- ri - æ!

Tonus sollemnior

V. De - us, in adiutórium me - um in - tén - de!

R. Dó- mi - ne, ad adiuvándum me fe- stí - na! Gló- ri - a

Patri et Fílio et Spi - rí - tu - i San - cto, sic - ut erat in

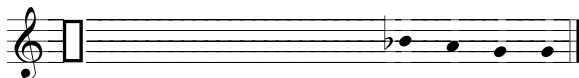

príncipio et nunc et sem- per et in sæcula sæculórum! A- men.

Al - le - lú - ia!

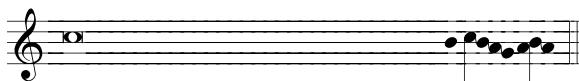
Vel:

Laus tibi, Dómine, rex ætér-næ gló-ri - æ!

Toni versiculorum

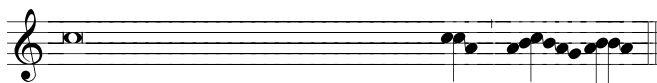
In dominicis et festis post nocturnos, ad laudes et ad vesperas post hymnum et ad horas post responsorium breve:

V. Dirigátur, Dómine, orátio me - a!

R. Sicut incénsum in conspéctu tu - o!

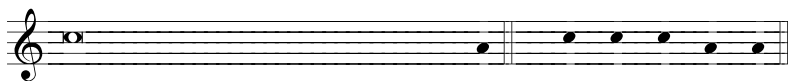
Vel iuxta recentiore usum:

V. Dirigátur, Dómine, orátio me - a!

R. Sicut incénsum in conspéctu tu - o!

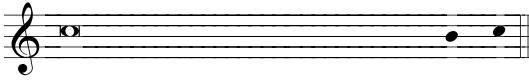
In aliis casibus:

V. Dignáre me laudáre te, Virgo sacrá-ta! ... De - i Gé - ni - trix!

R. Da mihi virtútem contra hostes tu - os!

Ad matutinum

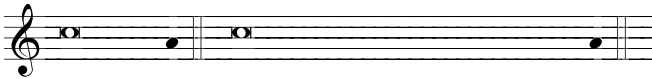

V. Dómine, lábia mea apé - ri - es!

R. Et os meum annuntiábit laudem tu - am!

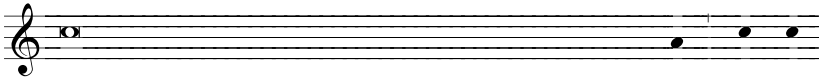
Tonus absolutio-num

Ad matutinum post singulos nocturnos:

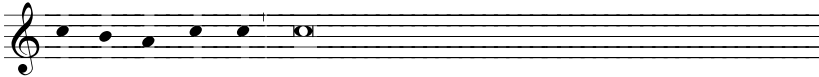

Pater no-ster. V. Et ne nos indúcas in tentatió-nem. **R.** Sed líbera...

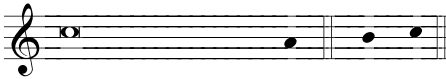
Absolutio in primo nocturno:

Exáudi, Dómine, Iesu Christe, preces servórum tuórum, † et mi-

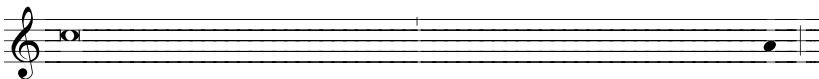

se - ré - re no-bis, * qui cum Patre et Spíritu Sancto vivis et regnas

in sáecula sáeculó-rum! **R.** A-men.

Tonus capituli

In diébus illis salvábitur Iuda, et Israel habitábit confidén-ter, †

et hoc est nomen, quod vo-cá-bunt e - um: * Dóminus iustus

no-ster. **R.** De- o grá - ti - as!

Flexa et metrum cum supervenienti:

de somno súr-ge - re ... grá - ti - a et for - ti - tú - di - ne

Metrum in monosyllaba vel Hebraica dictione:

qui mit-tén-dus est.
Dó- mi- nus Ia- cob.
e- ius Em-má- nu- el.
quæ fé- ci- mus nos.

Vel:

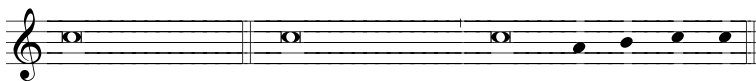
qui mit-tén-dus est.
Dó- mi- nus Ia- cob.
e- ius Em-má- nu- el.
quæ fé- ci- mus nos.

Omittitur flexa, si textus brevior sit, vel alio modo non permittat. Punctum non mutatur ad vocem monosyllabam vel Hebraicam:

... su-per te or - ta est ... sæ- cu - ló- rum a- men

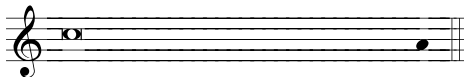
Preces

Kýrie, eléison! **C**hriste, eléison! **K**ýrie, e - lé - i - son!

Pa- ter no- ster **secreto usque ad**

V. Et ne nos indúcas in tentatió - nem!

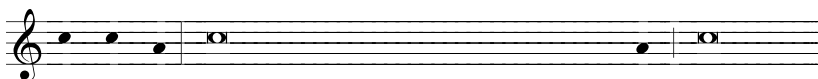
R. Sed líbera nos a ma - lo!

Tonus orationum

Tonus simplex:

V. Dóminus vobíscum! **R.** Et cum spírítu tu-o!

O - ré-mus! **P**ræsta, quæsumus, omnípotens De-us: † ut semper

rationabília me- di - tán-tes, * quæ tibi sunt plácita, et dictis ex-

sequámur, et factis. (**vel:** et fa- ctis.) Per Dóminum nostrum,

Punctum in monosyllaba:

redímere di-gná-tus es. **vel:** di-gná-tus es. **vel:** di-gná- tus es.

Flexa regulariter fieri debet in fine primæ distinctionis, omittitur tantum, quando oratio est brevior. Metrum numquam omittendum est.

Toni Benedicamus Domino

In festis sollemnibus

In primis vesperis:

Be - ne - di - cá - mus Dó - - - mi - no!
De - o grá - - - ti - as!

Ad laudes:

Be - ne - di - cá - mus Dó - - - mi - no!
De - o grá - ti - as!

In secundis vesperis:

Be - ne - di - cá - mus Dó - mi - no!

De - o grá - ti - as!

Vel alio modo:

Be - ne - di - cá - mus Dó - - - mi - no!

De - o grá - - - ti - as!

In festis duplicibus

In primis vesperis:

Be - ne - di - cá - mus Dó - mi - no!

De - o grá - ti - as!

Ad laudes:

Be - ne - di - cá - mus Dó - mi - no!

De - o grá - ti - as!

In secundis vesperis:

Be - ne - di - cá - mus Dó - mi - no!

De - o grá - ti - as!

*In vigilia Epiphaniæ, in dominica infra octavam Natiuitatis,
Epiphaniæ et Corporis Christi*

Be - ne - di - cá - mus Dó - mi - no!

De - o grá - ti - as!

In festis beatæ Mariæ Virginis

In festis beatæ Mariæ Virginis cantatur Benedicamus Domino, ut in aliis sollemnibus festis, vel ut sequitur:

Be - ne - di - cá - mus Dó - mi - no!

De - o grá - ti - as!

*In dominicis per annum et in dominica
Septuagesimæ, Sexagesimæ et Quinquagesimæ*

Be - ne - di - cá - mus Dó - mi - no!

De - o grá - ti - as!

In dominicis Adventus et Quadragesimæ

Be - ne - di - cá - mus Dó - mi - no!

De - o grá - ti - as!

In feriis per annum

Ad laudes:

Be - ne - di - cá - mus Dó - mi - no! De - o grá - ti - as!

Ad vespas:

Be - ne - di - cá - mus Dó - mi - no! De - o grá - ti - as!

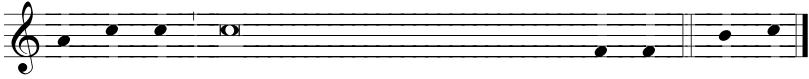
In dominicis temporis paschalis

Quando officium fit de tempore:

Be - ne - di - cá - mus Dó - mi - no!**De** - o grá - ti - as!

In Pascha vero et per octavam:

Benedicámus Dómi-no, al - le - lú - ia, al - le - lú - ia!**De**o gráti - as, al - le - lú - ia, al - le - lú - ia!**In fine primæ****Be** - ne - di - cá - mus Dó - mi - no!**De** - o grá - ti - as!**In principio completorii****I**ube, do-mne, be - ne - dí - ce - re! **N**octem quiétam et fi-nem

per-fé-ctum concédât nobis Dóminus omní-pot-ens! **R.** A-men.

Lectio brevis

Fratres. Sóbrii estóte, et vigílá-te, quia adversárius vester, diábolus,

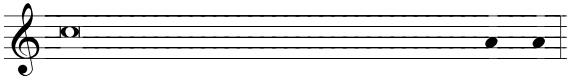
tamquam leo rúgiens, círcuit, quáerens, quem dé-vo-ret, cui re-

sístite fortes in fi-de! Tu au-tem, Dó-mi-ne, mi-se-ré-re

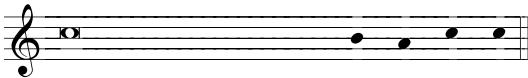

no-bis! **R.** De-o grá-ti-as!

V. Adiutórium nostrum in nómine Dó-mi-ni.

R. Qui fecit cælum et ter - ram.

V. Convérte nos, Deus, salu-tá-ris no-ster!

R. Et avérte iram tu - am a no-bis!

Tonus in directum

Hic tonus usurpatur pro psalmis, qui dicendi præscribuntur sine antiphona:

APPENDIX

FÜGGELÉK

A függelékben néhány olyan, kiegészítő tételt adunk a pszaltériumhoz, amely az előző kötetek megfelelő tételei helyett énekelhető akár a változatosság kedvéért, akár azért, hogy a magyar zsolozsmahagyományak a kiadás során háttérbe szorult rétegei is érvényesülhessenek. A tételeknél utalunk a pszaltérium vonatkozó helyére, a forrás megadásánál pedig az első kötet mutatóinak rendszerét (XXV-XXIX.) követjük.

Erdélyi Te Deum

Bármilyen értékes emléke is a középkori liturgikus népnyelvűségnek a Peer-kódex Te Deum-a, és bármily megragadó, hogy dallama szinte tökéletesen egyezik az MR 8-as pálos antifonále változatával, régies nyelve enyhe stílustörést jelent a pszaltérium többi magyar szövegének hagyományos, de nem kimondottan archaikus nyelvéhez képest. Az idegenszerű szöveg az eredeti, gazdagabban díszített dallammal összekapcsolva sokaknak megnehezítheti a himnusz gyülekezeti éneklését, márpedig a Te Deum-hoz különösen is a határozott, bátor megszólalás illik. Ezért láttuk hasznosnak, hogy a függelékben közöljünk egy, a középkori dallam jellegzetes vonásait még őrző, de recitatív alkatú, erdélyi népi gyűjtésből ismert dallamváltozatot azzal a magyar szöveggel, amelyet Pázmány Péter fordítása alapján, de azt jelentősen korszerűsítve a katolikus népénektár is ajánl:

„Szent Ambrus és Szent Ágoston himnusza” | ÉE 370 – *Te Deum laudamus* | cf. I 43b

Te De - um lau - da - mus.

Té - ged, Is - ten, di-csé-rünk,* té - ged Úr - nak val - lunk.

2. Té - ged, ö - rök A - tyá - is - tent * minden te - remt - mé - nyed

tisz - tel. 3. Né - ked mindnyá - jan az an - gya - lok, *

néked az egek és minden ha-tal-mas-sá - gok, 4. Né-ked a

kerub és sze - ráf an-gya - lok * szün - te - len szó - val

é - ne - kel - nek: 5. Szent, szent! Szent, szent! *

Szent a seregeknek U - ra, Is - te - ne! 6. Tel - jes az ég

és a föld * Fel - sé - ged - nek di - csó - sé - gé - vel.

7. Té - ged az a - pos - to - lok - nak * di - csó - sé - ges ka - ra,

8. Té - ged a pró - fé - ták - nak * di - csé - re - tes szá - ma,

9. Té - ged a már - tí - rok - nak * fé - nyes se - re - ge di - csér.

10. Té - ged szé - les e vi - lá - gon * vall és dicsér az

A - nya - szentegy - ház. 11. Vég - he - tet - len * felséges

A - nya - is - tent, 12. A te tiszt - e - let - re mál - tó *

igaz és egyetlen - egy Fi - a - dat, 13. A Szent - lelket is, *

a Vi - gasz - ta - lót. 14. Te, dí - cső - ség - nek *

Ki - rá - lya, Krisz - tus. 15. Te az A - nya - is - ten - nek *

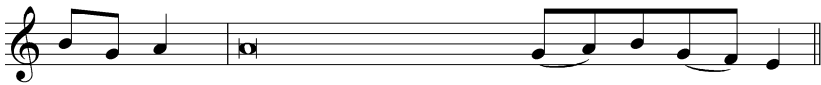
örökké - va - ló Fi - a vagy. 16. Te a megszabadításért

fölvevén az em - be - ri ter - mé - sze - tet, * nem iszonyodtál a

Szűz - nek mé - hé - től. 17. Te meggyőz - vén a ha - lál

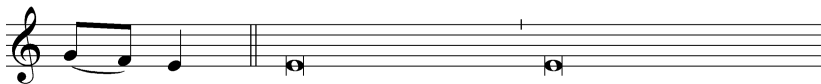
ful - lánk - ját, * megnyitád híveidnek a menny - or - szá - got.

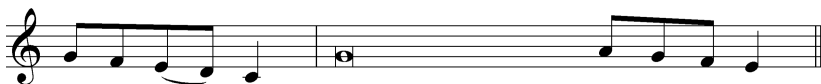
18. Te az Is-tennek jobbán ülsz * Atyádnak di-cső-sé-gé - ben.

19. E vi-lág-ra jö-ven-dő bí-ró-nak * hiszünk, U - runk,

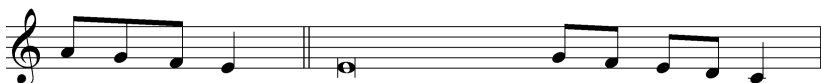
té - ged. 20. Téged azért kérünk, légy segítsége a te

szol-gá-id - nak, * kiket szent véreddel meg-vál-tot-tál.

21. Add meg, hogy az örök bol-dog-ság - ban * a te szenteid közé

szám-lál - tas-sunk! 22. Üdvözítsd, Uram, a te né-pe-det, *

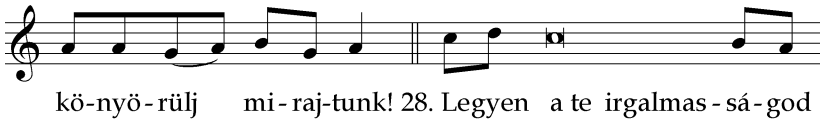
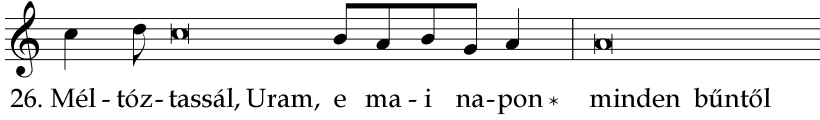
áldd meg a te ö - rök - sé - ge-det! 23. És igazgasd, Uram, és

fel-ma-gasz-tal-jad * most és mind-ö - rök - ké! 24. Min - den

na-po-kon * ál - dunk té - ge - det. 25. És di - csér-jük

A záró Mária-antifónák esztergomi változatai

Az esztergomi liturgikus gyakorlatnak nem volt része a négy záró Mária-antifóna éneklése, a kompletórium után csak egy egyszerű Mária-szuffrágium (Sancta Dei Genitrix) szólt meg a Mária-oltár előtt. Ezt helyettesítették a középkor vége felé más Mária-antifónák az év jeles időszakaiban, de a római-kuriális tételek közül még a XVI. század végén is csak a Salve Regina és a Regina caeli volt használatos ilyen szerepben. Egyes forrásaink mégis tartalmazzák a római tételek magyarországi dallam- és néha szövegváltozatait, amelyek esetleg helyettesíthetik a közismert változatokat:

Antiphona · 5 | Ist 215^v (cf. 5066) | cf. II 25a

Al - ma * Redemptó-ris Ma - ter, quæ pér - vi - a
 cæ - li por - ta ma - nes et stel - la ma - ris: suc - cúr -
 re ca - dén - ti, súr - ge - re qui cu - rat, pó - pu - lo,
 tu, quæ ge - nu - í - sti, na - tú - ra mi - rán - te,
 tu - um sanctum Ge - ni - tó - rem, Vir - go pri - us
 ac po - sté - ri - us, Ga - bri - é - lis ab o - re sumens
 il - lud A - ve, pec - ca - tó - rum mi - se - ré - re!

Antiphona · 6 | MR 8 398^v (6194) | cf. II 26a

A - ve, * Re - gí - na cæ - ló - rum, a - ve,
 Dó - mi - na an - ge - ló - rum, sal - ve, ra - dix sancta,

ex qua mun-do lux est or - ta, gau-de, glo -
ri - ó - sa, su-per o-mnes spe-ci - ó - sa, va - le,
val-de de-có - ra, et pro no - bis sem-per Chri - stum
ex - ó - ra!

Antiphona · 1 | Kn 2 157^v (1421) | cf. II 27a

Re - gí - na cae - li, * læ - tá - re, al - le - lú - ia, qui - a,
quem me - ru - í - sti por - tá - re, al - le - lú - ia, re - sur -
ré - xit, sic - ut di - xit, al - le - lú - ia! O - ra pro
no - bis, ro - gá - mus, al - le - lú - ia!

Antiphona cum tropis · 6 | MR 10 Appendix 11^v | cf. II 27a

Re - gí - na cae - li, * læ - tá - re, al - le - lú - ia!

cu - lis, mor-tis de-gú-stans pó-cu - la, con-sér-vet

nos per sá - cu - la!

O - ra pro no - bis De-um!

Al - le, Dó-mi-ne, na - te ma-tris, De-us al-me, no-bis con-

fer præstá-que ví - ve - re! Quó-ni - am te de-cet laus et ho-

nor, Dó - mi - ne, qui de mor-te sur-re - xí - sti hó - di - e.

Fac nos post te súr - ge - re, al - le - lú - ia!

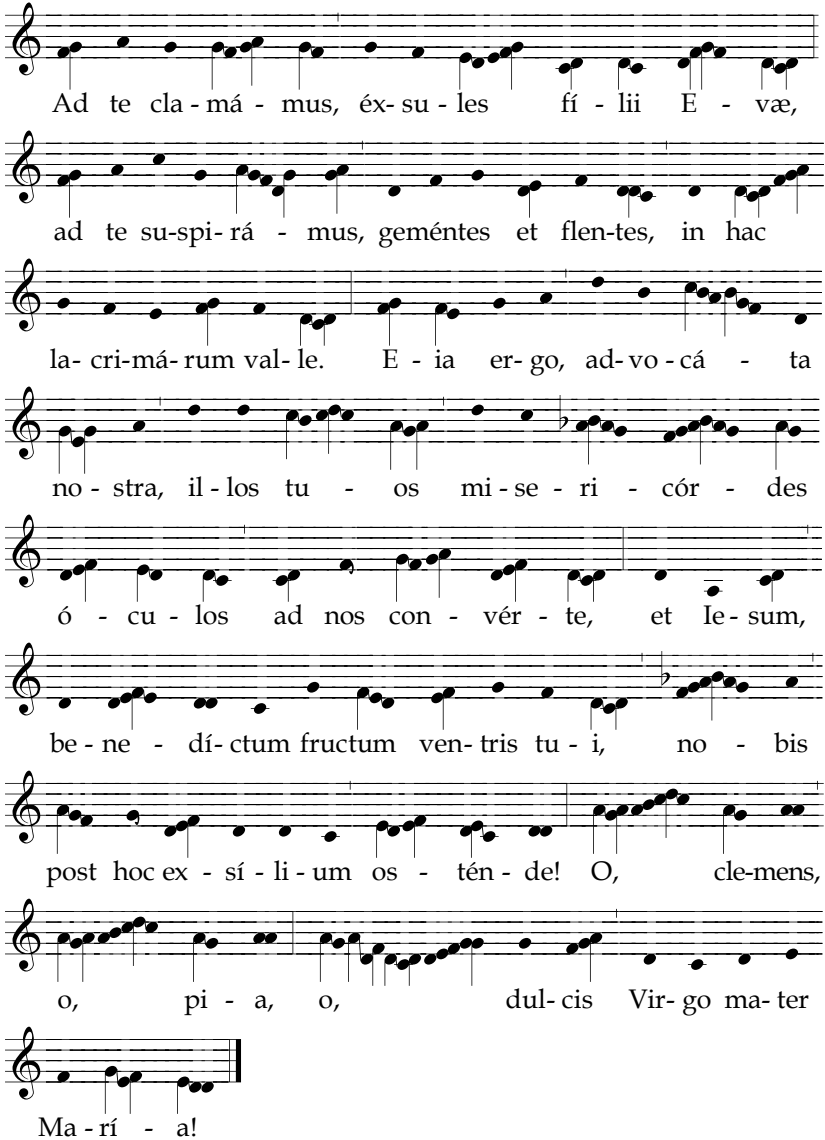
Antiphona · 1 | Kn 3 1^r (1522) | cf. II 28a

Sal - ve, * Re - gí - na mi - se - ri - cór - di - æ,

vi - ta, dul - cé - do et spes no - stra, sal - ve!

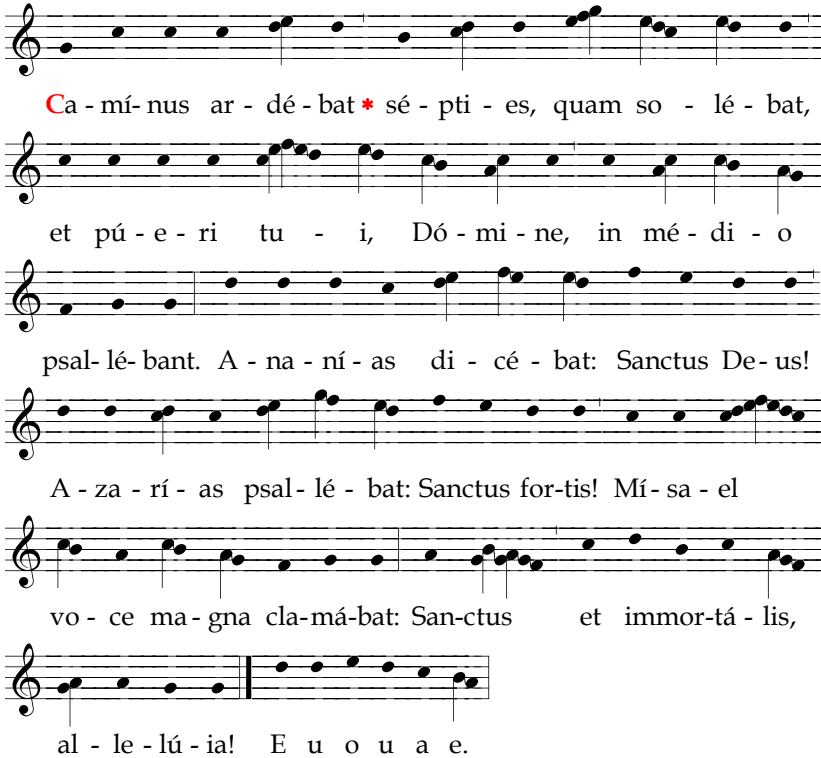

Ad te cla - má - mus, éx - su - les fí - lii E - væ,
 ad te su - spi - rá - mus, geméntes et flen - tes, in hac
 la - cri - má - rum val - le. E - ia er - go, ad - vo - cá - ta
 no - stra, il - los tu - os mi - se - ri - cór - des
 ó - cu - los ad nos con - vér - te, et Ie - sum,
 be - ne - dí - ctum fructum ven - tris tu - i, no - bis
 post hoc ex - sí - li - um os - tén - de! O, cle - mens,
 o, pi - a, o, dul - cis Vir - go ma - ter
 Ma - rí - a!

A magyar hagyomány eltérő tételválasztásai

Jóllehet a vasárnapi laudes és vesperás tételeit az esztergomi hagyomány központi vonulatát képviselő források egyöntetűen úgy hozzák, amint a pszalteriumban közöltük, a laudes negyedik (Benedictio et claritas) és a vesperás ötödik (Nos qui vivimus) antifónája helyett számos magyarországi forrás más lehetőségeket választ, amelyeknek fordítása és zenei alkalmazása is elkészült. Különösen a Benedicite-kantikum antifónája örvend nagy népszerűségnek kifejező szövege és dallama miatt:

Antiphona · 7a | Kn 1 28^r (7227) | cf. II 35a

Ca - mí - nus ar - dé - bat * sé - pti - es, quam so - lé - bat,
 et pú - e - ri tu - i, Dó - mi - ne, in mé - di - o
 psal - lé - bant. A - na - ní - as di - cé - bat: Sanctus De - us!
 A - za - rí - as psal - lé - bat: Sanctus for - tis! Mí - sa - el
 vo - ce ma - gna cla - má - bat: San - ctus et immor - tá - lis,
 al - le - lú - ia! E u o u a e.

Antifóna · 7a | NZs 2011-es kiadás 18b - *Caminus ardebat* | cf. II 35b

A ke - men - ce iz - zott, * hét - szer úgy, a - mint más - kor,

és gyer-me - ke - id, Úr Is - ten, kö - ze - pén zsol - tá -
roz - tak. A - na - ni - ás mondot - ta: Szent az Is - ten! A - za -
ri - ás é - ne - kel - te: Szent és e - rős! Mi - sa - el han -
gos szó - val ki - ál - tott: Szent és hal - ha - tat - lan,
al - le - lu - ja!

Antiphona · 8g1 | Kn 2 69^v (8141) | cf. II 87a

Do-mus Ia-cob * de pó - pu - lo bár - ba - ro.
E u o u a e.

Antifóna · T. p. | NZs 175 – *Domus Iacob* | cf. II 87b

Ki - hoz - ta az Úr * Já - kob há - zát a bar - bár népből.

A Salva nos-antifóna dallamváltozatai

Az évközi kompletóriumok Nunc dimittis-antifónája két további változatban is ismert ahhoz a 4. tónusú alakhoz képest, amelyet legkorábbi kottás zsolozsmaforrásaink tartalmaznak a XII–XIII. században. Használatukról teljesen egyértelmű adatokkal nem rendelkezünk, de annyi biztos, hogy legalábbis a XV. század végétől Esztergomban a 6. tónusú dallamot használták az új históriák beiktatásának vasárnapjain, a pálosoknál pedig ez volt az egyetlen ismert dallamváltozat. Megbízható források tanúskodnak a 3. tónusú, Európa-szerte kedvelt változat meglétéről is, amelyet talán szintén meghatározott napokhoz rendelve énekeltek az érett esztergomi úzusban:

Antiphona · 6f (b) | Oláh 103^r (cf. 6064) | cf. II 95a

Sal-va nos, * Dó-mi - ne, vi - gi - lán-tes, cu - stó - di nos
dor - mi - én-tes, ut vi - gi - lé-mus in Chri - sto et re-qui-
e - scá-mus in pa-ce! E u o u a e.

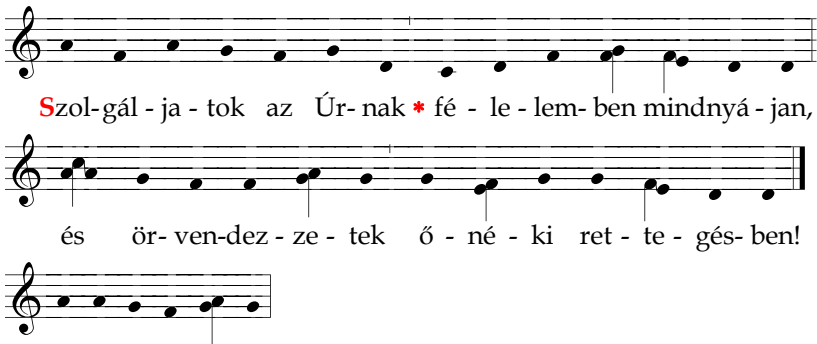
Antiphona · 3a | Kn 1 30^v (3091) | cf. II 95a

Sal-va nos, * Dó-mi - ne, vi - gi - lán-tes, cu - stó - di nos dormi-
én-tes, ut vi - gi - lé-mus in Christo et re-qui - e - scá-mus
in pa-ce! E u o u a e.

Pszaltériumi antifónák graduálváltozatai

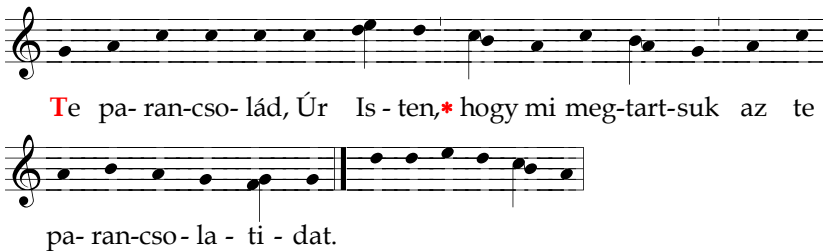
A pszaltérium tételeinek lefordítása és zenei alkalmazása nem XX. századi fejlemény: a magyarországi óprotestáns liturgia szerkönyvei, az úgynevezett graduálok számos tételt tartalmaznak közülük. E tételek jelentőségét az adja, hogy abban a kulturális környezetben fogantak, amelyben a latin változat még eleven volt. A protestáns szerzők – a felekezeti különbségtől függetlenül – a latin nyelven énekelt esztergomi szolozsma közegében nevelkedtek, ezért annak szövegeit és dallamait kivételes hitelességgel ültették át magyar nyelvre. Amikor pedig a katolikusok már szakítottak az esztergomi örökséggel, és szinte mindenben a kuriális szokásokat követték, a protestánsoknak még mindig a középkori magyar gyakorlat jelentette a kiindulópontot. E tiszteletreméltó történelmi réteget szemléltetjük annak a Ráday-graduálnak a pszaltériumi antifónáival, amelyből a diurnáléban a prima *Quicumque*-antifónájának magyar változatát is kölcsönöztük. A szövegek helyesírását korszerűsítettük, de a régies szavakat, hangalakokat meghagytuk. Ha az antifónák tényleges liturgikus használatára kerül sor, ezek természetesen módosíthatók (pl. „állat” helyett „lényeg”, mássalhangzó előtt „az” helyett „a”). A tételeket az eredeti liturgikus elhangzás sorrendjében közöljük:

Antifóna · 1g | Ráday 156 – *Servite Domino* | cf. I17b

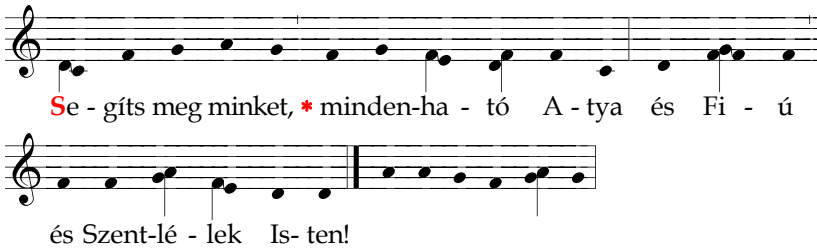
Szol-gál - ja - tok az Úr - nak * fé - le - lem - ben mindnyá - jan,
és ör - ven - dez - ze - tek ő - né - ki ret - te - gés - ben!

Antifóna · 7a | Ráday 155 – *Tu mandasti* | cf. II 58b

Te pa - ran - cso - lád, Úr Is - ten, * hogy mi meg - tart - suk az te
pa - ran - cso - la - ti - dat.

Antifóna · 1g | Ráday 159 – *Adesto Deus unus* | cf. II 66b

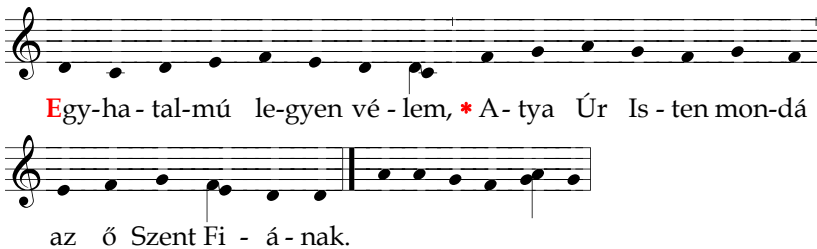
Se - gíts meg minket, * minden-ha - tó A - tya és Fi - ú
és Szent-lé - lek Is - ten!

Antifóna · 1g | Ráday 151 – *Te unum in substantia* | cf. II 72b

Té - ged egy-nek ál - lat - ban * és há - rom - nak sze - mélyben
i - gaz hit - tel val - lunk minden - ko - ron, fel - sé - ges
Úr Is - ten.

Antifóna · 1g | Ráday 163 – *Sede a dextris meis* | cf. II 83b

Egy - ha - tal - mú le - gyen vé - lem, * A - tya Úr Is - ten mon - dá
az ó Szent Fi - á - nak.

Antifóna · 1g | Ráday 164 – *Sede a dextris meis* | cf. II 83b

É - ne - kel - jünk ke - resz - tyé - nek * az Krisztusnak ki - rá - lyi

és pa - pi mél - tó - sá - got!

Antifóna · 6 | Ráday 166 – *Laudate Dominum omnes gentes* | cf. II 109b

Di - csér - jé - tek, * ke - resz - tyé - nek, az Úr Is - tent!

Antifóna · 1g | Ráday 158 – *Nisi tu Domine* | cf. II 140b

Ha te meg nem tartasz, * U - ram Is - ten, hi - á - ba vi - gyáznak

az mi sze - me - ink.

Antifóna · 6 | Ráday 165 – *Benedictus Dominus Deus meus* | cf. II 199b

Ál - dott lé - gyen * min - de - nek - nek te - rem - tő - je!

Antifóna · 1g | Ráday 128 – *Peccata mea* | cf. II 208b

Az mi bú - ne - ink, * U - ram Is - ten, na - ponként e - lőttünk

fo - rognak mi - nekünk, de ké-rünk té-ged, U-ram, sza-ba-díts
meg minket a - zok-tul, ma és é - le-tünknek minden i - de-
jé- ben.

INDEX TITULORUM

TARTALOMJEGYZÉK

Esztergomi recitációs tónusok.....	5
Toni psalmodum.....	11
Toni sollemnes.....	17
Tonus lectionis, Tonus versiculi, Tonus orationis.....	19
Exempla.....	20
Fontes.....	46
Toni communes officii iuxta morem Romanum.....	72
In principio horarum.....	72
Toni versicolorum.....	74
Ad matutinum, Tonus absolutionum, Tonus capituli.....	75
Preces, Tonus orationum.....	77
Toni <i>Benedicamus Domino</i>	79
In fine primæ, In principio completorii.....	83
Tonus in directum.....	84
Appendix Függelék.....	85
Erdélyi <i>Te Deum</i>	87
A záró Mária-antifónák esztergomi változatai.....	91
A magyar hagyomány eltérő tételválasztásai.....	97
A <i>Salva nos</i> -antifóna dallamváltozatai.....	99
Pszaltériumi antifónák graduálváltozatai.....	100

A borítón: a szombati matutinumot kezdő 97. zsoltár (*Cantate Domino*)
C inícialéja, benne palástba öltözött előénekesek az éneklőszéknél:
Petrus Liechtenstein metszete az Oláh-pszaltériumból (65^r).
A fedélterv Hodosi Mária munkája.